

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 50.—
za en mesec 4.50
za Nemčijo celoletno . . . 55.—
za ostalo inozemstvo . . . 60.—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej . . . K 48.—
za en mesec . . . . . 4.—
v pravi prejemni meseci . . 3.50
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . . . K 10.—
za Nemčijo celoletno . . . 12.—
za ostalo inozemstvo . . . 15.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostopna pettirvratna (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . . . po 50 v
za dva- in večkrat . . . 45.,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostopna pettirvratna K 1.—
lahja vsak dan izvzemti nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Ponočni razgovor dr. Seidlerja z načelniki strank.

Dunaj, dne 14. julija 1918.

Včeraj ob štirih popoldne se je vršil ministrski svet, katerega so se udeležili vsi člani kabineta. Koj v začetku posvetovanja se je odpeljal dr. Seidler z avtomobilom k cesarju v Eckartsau. Ministrski svet je trajal do pol devetih zvečer. Nenadoma so dobili načelniki klubov povabilo, naj se zberejo ob devetih uri zvečer pri ministrskem predsedniku na važno posvetovanje. Voditelji Čehov, Poljakov in nemških krščanskih socialcev niso prišli, ker se jim vabilo ni moglo dostaviti. Pač pa so bile zastopane druge stranke in tudi gosposka zbornica. Jugoslovanski klub je zastopal dr. Korošec. Seidler se je vrnil krog devetih iz Eckartsau in se telefonično razgovarjal z zunanjim ministrom grofom Burianom. Nato je sprejel načelnike strank. Dr. Korošec je bil pri Seidlerju pet minut. Poslanci vzdržujejo o poteku razgovora najstrožjo tajnost.

O vzroku nenadnega posvetovanja dr. Seidlerja z voditelji strank so se raznesle najrazličnejše vesti. Na podlagi informacij od merodajnih strani bi ugotovili to-le: Seidler se boji parlamenta. Zato je hotel od poslancev garancij za miren potek parlamentarnega zasedanja. V tem smislu je naslovil na dr. Korošca vprašanje. Dr. Korošec mu je odgovoril zelo rezervirano. Seidler je apeliral na poslance naj ne pričnejo v parlamentu z akcijami, ki bi utegnile škodovati ugledu zbornice. Bajce misli Seidler zbornico zopet odgoditi. Njegov padec je danes malodane gotova stvar. Poljaki so neizprosni. Upal je še na nemške socialne demokrate. Toda ti so mu obrnili hrbet.

V torek je sklican parlament, dr. Seidler in njegova vlada sta pa še v popolni nejasnosti. Težak bo odgovor od hiševanja. In treba ga bo dati.

Jutri imata Jugoslovanski klub in Česky svaz važna skupna posvetovanja.

Komuniké.

O poteku posvetovanja dr. Seidlerja s strankami je bil izdan sledeč uraden komuniké:

V soboto popoldne ob 4. uri je bil klican ministrski svet, ki se je vršil pod predsedstvom dr. pl. Seidlerja ob navzočnosti vseh članov kabineta. Ob 5. uri so ministrski svet prekinili in načelniki kabineta dr. vitez pl. Seidler je šel k cesarju. Ministri so ostali zbrani in so čakali na Seidlerjev povratek. Seidler se je vrnil na Dunaj ob 9. uri zvečer. Medtem so bili funkcionarji ministrskega predsedstva poiskali načelnike strank in jih prosili, naj

pridejo ob 9. uri zvečer na pomenek z dr. pl. Seidlerjem v ministrsko predsedstvo. Ni se pa posrečilo, dobiti in obvestiti vseh voditeljev strank. Od krščanskih socialcev nista bila danes na Dunaju ne načelnik Hauser ne njegova namestnika Fink in Jukel, tako da stranka ni mogla poslati nobenega zastopnika. Tudi od Češkega svaza ni bil navzoč noben zastopnik, ker se načelnik Stanek trenutno mudi na Češkem in podpredsednika Tusarja ni bilo mogoče pravočasno dobiti. Tudi Poljaki na konferenci niso bili zastopani. — Ko se je vrnil dr. pl. Seidler v ministrsko predsedstvo, so bili načelniki strank poslanske zbornice že zbrani v sprejemnem salonu. Dr. pl. Seidler je imel še pogovor s člani kabineta, ki so se nato odstranili. Ob pol 10. uri so se začeli pogovori z voditelji strank. Najprej je dr. pl. Seidler skupno sprejel predsednika gosposke zbornice kneza Windischgratza kot zastopnika desne skupine; barona pl. Czédika kot drugega načelnika središnje stranke; barona pl. Plenerja kot načelnikovega namestnika ustavne stranke in barona pl. Ruberja za novo državno stranko. Pogovori z zastopniki gosposke zbornice so se končali ob 10. uri zvečer. Nato je ministrski predsednik sprejel načelnika zveze nemškonacionalnih strank dr. Waldnerja skupaj z baronom Pantzom. Za njima je prišel na vrsto podpredsednik Sitz kot zastopnik nemških socialnih demokratov, potem dr. Korošec za Jugoslovane, dalje zastopniki dunajskih naprednjakov poslanci baron pl. Hock, Friedmann in dr. Ofner, končno skupaj načelnik Ukrajinske zveze Petrušević, načelnik rumunskega kluba dr. pl. Ispescul-Grecul in za Italijane dr. Bugatto.

Bodočnost Jugoslavije.

Z velikimi težavami je združeno rojstvo Jugoslavije. Ako se vendarle srečno osnuje in postavi v življenje, bi človek rad vedel, kakšna bo njena prihodnost. Imali v sebi pogoje stalne in srečne bodočnosti?

Na to vprašanje z gotovostjo odgovoriti, more le Bog, nam je le mogoče pokazati na pogoje take srečne prihodnosti, kakor nam jih razlagata vera in veda.

1. Naravni zunanji pogoji lastne države so: dovolj obširna, primerno ležeča in zaokrožena dežela; dovolj velika množina naroda, zadostni viri dohodkov in precejšnja splošna kultura. Vse to imamo. Zemlja, kjer stanujejo Srbi, Hrvati in Slovenci, je zadosti obširna, jako primerna, ob morju in rekah ležeča in lepo zaokrožena dežela. Jugoslovani živijo kompaktno na tem prostoru okroglo 7 milijonov. Življenski

pogoji so ugodni za poljedelca, trgovca in vsako industrijo; zlasti morje je velikega pomena. Splošna kultura Jugoslovancev ni manjša kot je kultura naših sosedov, ki imajo že dolgo lastno državo. — Naši nasprotniki vse to zanikajo brez razlogov. edino le nesrečni polom Srbije in Rusije nam stavijo pred oči, češ, da Slovani niso zmožni osnovati in ohraniti samostojnih držav. Rusija, Srbija, stara Poljska so propale po lastni krivdi, kakor je propadlo na enak način že mnogo drugih držav. Vendar pripada ta reč že med notranje pogoje srečnega začetka in razvoja držav in narodov.

2. Kultura je gotovo eden izmed pogojev, da more narod samostojno nastopati in si ohraniti državo. Kultura pa je deloma zunanja, ki jo vidimo in rabimo v raznih pomočkih in napravah vsakdanjega življenja, kakor so na primer ceste, železnice, pošte, šole, časopisje i. t. d., deloma notranja, ki obsega vedo in krepost in značaj pojedinih oseb in širokih slojev naroda v njegovih šegah in navadah. Ta notranja kultura je največjega pomena za srečo in slavo naroda in države. Tako pravi apostol v 1. pismu do Timoteja, da končni namen držav je spoznavanje resnice in izvrševanje čednosti. — Države in narodi stoje prav tako pod vodstvom božje previdnosti, kakor druge stvari. Postavil jim je cilj, odkazal sredstva in zarisal pot, ki vodi do cilja.

a) Prva naloga države je torej spoznavanje resnice in sicer cele resnice. Ni dovolj skrbeti za to, da ljudje znajo formalnih reči iz matematike, fizike itd., in mnogo iz naravoznanstva, in zgodovine in filologije, to je le en del, in sicer nižji del potrebne znanosti; treba je predvsem dobro znati krščansko filozofijo, ki je edina zmožna pokazati in postaviti osebam in državam cilj in red njihovega delovanja.

Krščanska filozofija pa dobiva vso gotovost, moč in plodovitost iz razodele verske resnice, zato se mora skrbeti prav posebno za to, da so vsi državljani res zadosti poučeni v katoliški veri.

b) Druga naloga je pa ta, da je vsa vzgoja mladine in odrastlih tako zasnovana, da si zamorejo vsi dejanski čednosti pridobiti, in da je tako temeljita, da v teh pridobljenih čednostih tudi stanovitno delajo. Štiri glavne dejanske čednosti so vsem znane po imenu: modrost, pravičnost, srčnost in zmernost, manj znane so v življenju. Vendar so neobhodno potrebne vsakomur, ker stoji na njih ves naravni moralni red in so zato podlaga značajnega obnašanja in pogoji sreče in blagostanja.

Tudi sreča in slava naroda in države je, po besedah sv. Tomaža Akv. odvisna od izvrševanja teh čednosti.

»Pravičnost povzdiguje narode«, pravi Modri (v preg. 14, 34). Enako stari rek: Pravičnost je temelj kraljestev. Tudi sv. Avgustin pravi: »Bog plačuje čednost s časnim blagostanjem.« Med krščanskimi učenci je splošno priznana resnica, da so npravne in božje čednosti odločilni faktorji moči in slave narodov. Kdor ima prilžnost, naj bere 2. bukve Mojzesove, 23. po glave.

Kako naj sodimo o Jugoslovanih v tem oziru? Naravno podlago za čednosti gotovo imajo, saj so to po večini še nepokvarjeni, krepki otroci narave, utrjeni v delu in trpljenju, brez posebnih napak. To se kaže zlasti v vojski pri naših fantih in možeh. Tudi ženski spol ima mnogo naravnih vrline, katerih ne najdemo povsod.

Vendar pa to niso še prave čednosti, ki človeka značajnega in dobrega delajo, manjka jim še spretnosti in stalnosti v težavah. Nekoliko morejo ta nedostatek izravnati vtisi čednosti, vendar ne v celoti. Če prav so v drugem oziru načelno važnejši.

Tukaj moramo zastaviti vso pozornost in pridnost, da vcepimo in vzgojimo našim ljudem pravih in popolnih čednosti. Zlasti predstojnikom in voditeljem so neobhodno potrebne, ker le te nam delajo čiste značaje in krepke bojvornike.

Upam sicer, da naši ljudje v tem oziru niso slabejši kot so naši sosede, ki ošabno sede na krmilu in nas zatirajo, pa to še ni zadosti; naši ljudje morajo nadkrilovati v čednostih naše nasprotnike, ker le na ta način moremo zmagati nad njimi.

Vsak (Slovan) je dolžan najprej zase skrbeti, da raste v čednostih, predstojnik in voditelj pa morajo poleg tega še skrbeti za druge, za svoje rojake, da jim kažejo pot z besedo in z zgledom.

Tako si bomo vzgojili zdrav, krepak in značajen rod, ki bo kos svoji nalogi dvigniti Jugoslavijo na noge in jo vzdrževati mogočno in srčno med narodi.

Spoznavati resnico in gojiti čednosti, to je splošen namen vsakega naroda in vsake države. Poleg tega pa imajo države v razporedu božje previdnosti še posebne naloge, katere morajo izvrševati, večkrat celo nevede in proti svoji volji. Države in narodi so orodje v roki božji, s katerim dosega svoje namene v vladanju sveta.

Ta posebni namen vsake države je v tem, da mora služiti na svoj način Kristusu in njegovi Cerkvi. Vsi narodi so odločeni, da služijo Gospodu. Kraljestvo božje na zemlji pa stoji v katoliški Cerkvi, torej mora vsak narod in vsaka država gledati na to, da zavzema in vzdržuje pravo razmerje do katoliške Cerkve. Sv. Pavel pravi v pismu do Kološanov: »Gospod je po-

LISTEK.

Večeri ob Lemanu.

Spisal vseuč. prof. Maryan Morawski, S. J. Po tretji izdaji prestavil France Fr. Stelč.

(Dalje.)

Duhovnik.

Mi smo mnenja, da Vas je srce izborno vodilo k resnici. Toda to ni samo mnenje srca, ampak tudi razuma; ker tudi razum je mnenja, da ima Bog srce; odkod bi sicer mi imeli srca?

In še več; jaz pravim, da je Bog mogel človeštvu objaviti le eno religijo: ker od Boga more priti samo resnica. Bog je lahko to resnico razodeval v presledkih, s tem da je od časa do časa pošiljal nova navdihnjenja, dokler ni vse resnice poslal po Kristusu; s tem pa ni dal različnih religij, ampak vse skupaj je samo stopnjema razvoj ene religije. — Seveda so poganske religije in filozofije lahko ohranile na svojem dnu kako drobtino objavljenega dela resnice, ki jo je človeštvo na začetku sprejelo. Te drobtine se svetijo v njih kakor žile zlata v skalah navadnega kremenca in so dobrota za bedne poganske narode. Toda to so le drobtine eneprave božje vere; več religij, ki bi jih Bog bil dal, ni

in jih ne more biti: ker množina religij temelji v neskladnosti učenja, in neskladnost učenja v neresnici, ki ne more biti od Boga. — Iz tega bom še nekaj važnega sklepal.

V izborni sliki, ki nam jo je naslikal g. Deville, nam je pokazal krščanstvo med vsemi drugimi verstvi kot nekaj, kar je na prvi pogled njim podobno, v resnici pa je čisto nekaj drugega, kar se ne razvija iz človeštva, ampak je dano od zgoraj, ima vse znake svojega nebeškega pokolenja, in z njimi pridobiva duše. — Če ta slika še koga ni prepričala o transcendentnosti krščanstva, mu mora vsaj zadostovati, da more brez obotavljanja priznati krščanstvo za najboljšo religijo na svetu...

Hainberg.

Da; to smo že zdavnaj priznali.

Duhovnik.

Z ozirom na resnične razmere, v krških je človeštvo, ni torej mogoče dvomiti, kot je izborno dokazala gospodična Wilson, da se ga je Bog usmilil in mu objavil religijo; z druge strani pa, kakor sem ravno dokazal ni mogoče misliti, da bi bil objavil več kot eno religijo — zato mora biti brez dvoma ta edina objavljena religija izmed vseh obstoječih najboljša; — in nazadnje morajo celo oni, ki so opazili po-

nad drugimi verstvi, priznati, da je krščanstvo absolutna in božja religija.

Iz tega sledi, da ni mogoče misliti, da bi nastopile po preteku stoletij nove višje religije za krščanstvom, ali da bi se krščanstvo samo v svojem bistvu izpremenilo in se oprostilo dogem, kakor je želel g. Siemionow. Resnica, ki jo je Bog dal, se ne more izpreminjati. Ne pri krščanstvu, samo pri človeštvu lahko pričakujemo izpremembe. In jaz upam, kakor že veste, da bo človeštvo vedno bolj razumelo krščanstvo, ga vedno bolj ljubilo in se vedno bolj v njegovem smislu preobrazilo.

Kaj pravite k temu, gospoda?

Hainberg.

Jaz se vdam g. Devilleu glede mojenja enotnosti sveta, ki sem mu ga očital. Razumem, da tudi teistični svetovni nazor kaže lepo enotnost, ki bi jo rad še bolje razumel.

Siemionow.

Jaz pa mislim, gospoda, da bi morali, če hočemo dokazati božanstvo krščanstva, namesto vseh teh reči, o katerih ste govorili, govoriti o Kristusu.

Gospodična Wilson.

Res, res! Kako smo mogli na to pozabiti!

Leroy.

Dolgo ste molčali, g. Siemionow, zato ste pa sedaj tem holi modro izpregovorili.

Hainberg.

Tudi to, o čemer smo danes govorili, ima svojo vrednost; pogovor o Kristusu bo pa vsekakor res zanimiv. Vendar je danes že tako pozno, da ni vredno začeti; odložimo razgovor na jutri!

Gospodična Wilson.

Dobro; jutri, gospoda!

Peti večer.

Gospodična Wilson.

Gotovo ste, gospoda, po našem večerajšnjem razgovoru kaj lepega sanjali.

Leroy.

Ko smo se včeraj razšli z načrtom, da bomo govorili danes o osebi Kristusa, sem začel citati evangelij, ki sem ga k sreči našel v svoji sobi — zdi se, da so tu povsod po hotelih biblije — in čital sem do jutra. Čital sem kot literat in se trudil ustvariti si kolikor mogoče verno sliko o značaju junaka te čudovite knjige...

Gospodična Wilson.

No, in? Gotovo ste začutili, da se ne da nič lepšega misliti, kakor je značaj Kristusov.

Leroy.

Mogoče se boste čudili, gospodična, če povem, da me je s stališča literarnega opazovanja najbolj presenetilo, da Kristus nima značaja.

stavil vse za svojega Kristusa; in Efezanom piše: da treba vse prenoviti v Kristusu. To je bilo vodilno načelo rajnega papeža Pija X. »Omnia instaurare in Christo.«

Kristus je ustanovil katoliško Cerkev na zemlji v ta namen, da zbira vse ljudi, narode in države v svojem okrilju na ta način, da jim poda božje resnice sv. vere, jih prenovi v zakramentu sv. krsta in jih navadi hoditi po potu zapovedi božjih. »Pojdite in učite vse narode, je njegov ukaz, in kršćite jih v imenu Boga Očeta in Sina in Sv. Duha, in napeljujte jih spoštovati vse, kar sem vam naložil.« Apostoli so šli in so oznanjevali evangelij kraljestva božjega. Prehodili so vse pokrajine rimskega cesarstva in obiskali vse narode ter jih povabili, naj stopijo v cerkev božjo.

Mnogo ljudi se je odzvalo temu vabilu in stopilo v cerkev božjo; rimska država pa tega ni storila. Sovražno je nastopila proti njej in je skušala zadušiti v 300letnem preganjanju. Cerkev je ostala, ker jo varuje roka božja, rimsko cesarstvo pa se je zrušilo. — Novi narodi so se prikazali na pozorišču, ki jih je Cerkev po vrsti vse povabila v svoje naročje. Skoro vsi so sprejeli krščanstvo, izvzemši neke rodove na ekrajnem severu, ki so ostali do danes v poganstvu. Vsak teh narodov je dobil od božjih previdnosti odkazano posebno nalogo, kot pogoj svoje sreče in slave.

Slovani so ostali na meji med orientom in okcidentom in so prevzeli preimeno pa dokaj težko nalogo posredovalcev duhovne kulture obeh svetov.

Kako so izvrševali evropski narodi to svojo nalogo, to nam pripoveduje cerkvena zgodovina, ki jo danes ne bomo popravljali.

Samo to, kar so Slovani izvršili, bomo na kratko omenili. Vsi ostanki grškoro-manske kulture so se koncentrirali v Carigradu. Slovanski rodovi so vsi od tam dobivali prve seke krščanske vere in omike.

Slovenci so se naselili po teh krajih proti koncu 6. veka. Pri svojem prodiranju proti zahodu, so zadeli na Germane, s katerimi so imeli spočetka boje, pa so sčasoma omagali. V Benečiji so segli nekako do reke Plave, kjer stoji danes naša vojska. Tudi z Longobardi so imeli razne boje, včasih v zvezi z Obri in drugimi sosedi. Po večjem so držali svoje stališče.

Cesar Karel Veliki je podvrget Slovence tja do Donave frankovski oblasti. V tem času se je vršilo tudi pokristjanjenje Slovencev sem iz Ogleja in doli iz Solnograda, pa tudi od vzhodne strani. Ciril in Metod sta bivala tudi med Slovenci na sedanjem Ogrskem. Stari Slovenci niso prav radi sprejemali krščanstva, ker so bili misijonarji Nemci in Franki, torej iz sovražnih narodov; raje so poslušali grške duhovnike, ki so jim oznanjevali besedo božjo v domačem jeziku. Okoli l. 900 so bili že Slovenci sploh spreobrnjeni ter so ostali 'rdni v krščanski veri, dasi so morali zanjno veliko pretrpeti od strani Mažarov in Turkov.

Kakšno nalogo je dala božja previdnost Slovincem v družini narodov?

1. Najprej so bili poslani, da zasedejo te pokrajine, ki so bile vsled preseljevanja narodov ostale prazne in neobdelane ter jih kultivirajo.

2. Postavil je Bog Slovence tako blizu Rima in Ogleja, da so kmalu spoznali in sprejeli krščanstvo.

To sta dva lepa darova iz roke božje previdnosti, znamenje božje ljubezni do našega naroda.

3. Pesnik pravi: »Ilirija pristan Evrope naj bo.« V teh besedah je res izražena posebna naloga naroda, da oziroma na njegovo razmerje do katoliške Cerkve. Slovenci s Hrvati skupaj so poklicani zvezati vzhod z zahodom, spojit latinsko in orientalsko kulturo.

Bolgarji in Srbi so stali bolj pod vplivom grške cerkve in so zašli v razkol. Kazen za razkol je bil turški jarem, ki so ga nosili notri do naših časov. Hrvacije in Slovenci smo tudi veliko trpeli po Turkih, vendar njihovi sužnji nismo bili. Luteranstvo pa je nasproti zadelo najbolj Slovence, manj je Hrvat. dalje proti Orientu ni seglo.

Dobo reformacije smo srečno prestali in novo življenje se je budilo po naših krajih. Služba božja in sploh versko življenje je bilo živo in zdravo; saj je podlaga temu, kar danes živi med narodom.

Zato moramo na tej podlagi naprej zidati. Ljudstvo mora biti dobro poučeno v verskih resnicah in skrbno vzgojeno v krščanskih čednostih. Služba božja je tisto ognjišče, kjer dobiva narod luč, zdravje in moč za težko nalogo svojega poklica.

Naša inteligenca, kot voditelji naroda, morajo biti dobro podkovani v krščanski filozofiji in cerkvenem pravu, sicer pa biti za vzgled in pravico svojim rojakom.

4. Slovenske pokrajine so služile že od vekov za most narodom in njihovim vojskam, ki so potovali od vzhoda proti zahodu ali tudi nasproti. Od Hunov doli do Mažarov so vbrali vsi pot skozi te naše kraje proti Italiji; pa tudi frankovske in nemške čete so tod prodirale proti Obrom in Mažarom. Pa ne samo vojaško mostišče

so bile te pokrajine, ampak tudi gospodarsko in trgovsko.

Germani vitezi so iskali tukaj pravnih silišč, italijanski trgovci dobrih sejmov in trgov.

Vsi ti so živeli dobro na stroške Slovencev, pa tudi ljudstvo je marsikaj od njih sprejelo. Vpliv tujcev je bil velik, vendar je ohranil narod svojo lastnijo prav-zato, ker se je krepko držal vere in cerkve. Tudi zdaj nam obetajo naši sosedi, da nas hočejo porabiti za most do Adrije, in sicer ne samo tako mimogrede, ampak stalno. Vsa višja in vodilna mesta hočejo zasesti s svojimi ljudmi. Slovincem bi ostala uloga delavca, služabnika in kmeta, dokler se ne utopi zadnji v veletoku vse-nemstva.

Ker imajo na svoji strani vse, denar, vojsko in vladu, imajo veliko upa na skorajšen in popoln uspeh: ker mi jim ne moremo nič drugega staviti nasproti, kakor svoje po božji prevednosti nam podeljene pravice, katere sicer prezirajo, pa brez kazni od strani Boga to ne pojde. Ako Slovinci — isto velja o Hrvatih — prav spoznamo in zvesto vršimo svojo od Boga nam določeno nalogo, potem smo brez skrbi, da bi nas tuja sila zadušila.

Kaj moremo mi tej vojaški sili nasproti postaviti? Nič drugega kot dobro krščansko organizacijo. S tako organizacijo postavimo najprej trden temelj krščanskim čednostim, potem pa nam pomaga zavzeti pravo stališče nasproti Cerkvi. Zato morajo v bodoče vsi Slovenci se odločno poprijeti javne službe božje. Potem pa je treba določiti smer naše jugoslovanske politike. Pri tej sodbi in odločitvi morajo imeti slovenski škofje prvo besedo, ker pravega razmerja naroda do Cerkve ne more nihče bolje določiti in urediti kot ravno oni, ki so v tem oziru poklicani voditelji.

Najvišja norma razumne narodne politike mora biti ta princip, da Slovenci in Hrvatje napravimo trdno zvezo s Srbi in Bolgari najprej v edinosti vere in krščanske kulture, potem pa tudi v narodno-gospodarskih zadevah.

Slovensko časopisje mora to stremeljenje podpirati in sicer se naj to godi na celi črti. »Narodni svet« ima za to skrbeti, da vsi listi v tem oziru prav pišejo. Svoje notranje razmere naj uredi vsaka stranka po svoje kakor hoče, skupna jugoslovanska politika je pa le ona sama prava, ki je zmožna rešiti nam narodno samostalnost in prinesiti nam srečne bodočnosti.

I. J.

Za vojne invalide in svojce padlih.

Državni zbor je sklenil zakon, po katerem imajo potrebni invalidi in njihovi svojci kakor tudi preostali padlih pravico do posebne državne podpore. Ta zakon je bil proglašen že dne 28. marca 1918 v državnem zakoniku št. 119, a je v zvezi temu širši javnosti še popolnoma nepoznan. Znan nam je slučaj, da je neka stranka pri nekem okrajnem glavarstvu zahtevala tiskovino, ki je predpisana za prošnje za podpore v smislu navedenega zakona, a so ji odgovorili, da takih tiskovin sploh nimajo, ker se dosedaj še ni nihče oglasil za tako podporo. In vendar je v omenjenem okrajnem glavarstvu ako ne na tisoče, pa vsaj na stotine oseb, ki imajo pravico do podpore v smislu navedenega zakona. Tako bo bržkone tudi drugje. Zato se nam zdi potrebno, da objavimo tu glavne določbe omenjenega zakona.

§ 1. se glasi: Vlada se pooblašča, da dovoli in v slučaju potrebe podpore doli navedenim osebam:

a) Osebam moštva avstrijskega državljanstva, glede katerih je dokazano, da so, vsled tekom sedanje vojne izvršene vojaške službe izgubile najmanj 20 od 100 zmožnosti za izvrševanje svojega poklica in dobivajo vsled tega invalidno pokojnino.

b) Svojcem takih oseb moštva.

c) Preostalim po osebah moštva avstrijskega državljanstva, ki so o priliki izvrševanja kake vojaške službe tekom sedanje vojne padli pred sovražnikom, se pogrešajo ali so umrle vsled v vojaški službi dobljene poškodbe ali vsled te službe povzročne ali poslabšane bolezni.

Pod b) in c) omenjenim svojcem in preostalim gre ta podpora vendar le tedaj, ako nimajo pravice, da se jim še dalje izplačuje vzdrževalni prispevek v smislu § 4, odstavek 3. in 4., zakona z dne 27. julija 1917, drž. z. št. 313.

Isto velja tudi za avstrijske državljane, ki so se v avstro-ogrski monarhiji pritegnili k osebni službi za vojaške namene, kakor tudi za one, ki so se porabili za prostovoljna dela in službo te vrste, kakor tudi za njih svojce in preostale.

§ 2. se glasi: Podpore se imajo dovoliti od dneva veljavnosti tega zakona, ako je pa bila priznana invalidna pokojnina ali je nastopila smrt, oziroma se pogreša dotična oseba moštva šele po tej dobi, od dneva priznanja vojaških preskrbovalnih pristojbin in ako te ne pridejo v poštev, od prvega dneva, ki sledi smrti ali pogrešanju.

Osebam, ki so dosedaj uživale državno podporo, v smislu § 2, cesarske na-

redbe dne 12. junija 1915, drž. z. št. 161, se morajo podpore priznati uradnim potom, drugim le na prošnjo. Podpora se mora dovoliti le, dokler ne bo na novo urejena vojaška preskrba.

§ 3. se glasi: Določbe § 10. drž. z. z dne 27. julija 1917, drž. z. št. 313, veljajo tudi za ta zakon.

§ 4. se glasi: Ta zakon stopi v veljavo 1. aprila 1918.

V smislu § 1. izvršilne naredbe domobranskega ministristva v sporazumu s prizadetimi ministristvi z dne 29. marca 1918, drž. z. št. 120, imajo pravico do teh podpor:

1 V § 1. črke a) zakona označene osebe moštva, brez ozira na to, če pripadajo po poklicu vojaškemu stanu ali ne.

2. Svojci takih oseb moštva. Kot svojci v smislu § 1, črka b), zakona se imajo smatrati zakonska žena, zakonski oče in ded, zakonska ali nezakonska mati ali babica, dalje zakonski oče nezakonske matere.

3. Preostali v § 1., črka c) zakona navedenih oseb moštva. Za preostale v smislu te določbe zakona se smatrajo: Vdova, zakonske ali pozakonjene sirote, nezakonske sirote, zakonski oče in ded, zakonska ali nezakonska mati ali babica, dalje zakonski oče nezakonske matere. S svojci pogrešanih se ima postopati kakor s preostalimi padlih. Do podpore imajo pravico samo oni, ki so v resnici potrebni.

Ta podpora znaša:

Pri popolni nezmožnosti za delo: Za onega, ki je popolnoma nesposoben za delo in uživa invalidno pokojnino: a) na Dunaju in izven avstro-ogrške monarhije mesečno 90 K b) v krajih prvega in drugega razreda aktivitetnih doklad ali izven avstrijskega državnega ozemlja, vendar v notranjosti avstro-ogrške monarhije 81 K mesečno; c) v vsakem drugem kraju avstrijskega državnega ozemlja 72 K, za vsakega svojca pod a) 60 K, pod b) 54 K in pod c) 48 K mesečno.

Ako se je zmanjšala možnost za delo onega, ki uživa invalidno pokojnino za 60 do 100% pod a) 60 K, pod b) 54 K in pod c) 48 K mesečno; enako tudi za vsakega svojca.

Ako znaša nesposobnost za delo vsaj 40%, vendar manj nego 60% pod a) 48 K, pod b) 45 K in pod c) 42 K mesečno; enako tudi za vsakega svojca.

Ako se je zmanjšala zmožnost za delo vsaj za 20%, vendar manj nego za 40%, pod b) in c) 30 K mesečno in enako tudi za vsakega svojca.

Ako je mož padel, umrl ali se pogreša, za vsakega svojca pod a) 60 K, pod b) 54 K in pod c) 48 K mesečno.

Ker dobivajo svojci skoro brez izjeme vzdrževalnino, ima ta zakon pomen v prvi vrsti za invalide. Te opozarjamo, da se zglašijo pri županstvih, a županstvom priporočamo, naj naročijo tiskovine A-zakona z dne 28. marca 1918, drž. z. št. 119, oziroma ministrske naredbe z dne 29. marca 1918, drž. zak. št. 130. Prošnje treba nasloviti na okrajno vzdrževalno komisijo, ki se bo ozirala le na prošnje, ki so sestavljene na predpisani tiskovini.

Odločitev in mir zavisita od naše gospodarske pripravljenosti.

Krepite jo s podpisovanjem

8. vojnegega posojila.

Koliko se je za zanašali na pritožbene komisije?

Trbovlje, dne 14. julija. Ko so bile lanskega leta vpeljene v Avstrijo pritožne komisije, se je takoj pojavilo upanje, da je s tem ustvarjena institucija, ki bo ščitila delojemalca proti delodajalcu. To upanje je bilo nekaj časa upravičeno, vsaj kolikor se je tikalo graške pritožne komisije, ki ji je predsedoval polkovnik Pischely. Toda kapitalistom so bile pritožne komisije trn v peti, močno gosposde so se kmalu sešli na Dunaju in tam zagnali velikanski vris proti pritožnim komisijam. Država se jih je ustrašila, in dosegli so, da so bile komisije sestavljene iz njim prijaznih elementov, na primer iz generalnih ravnateljev raznih akcijskih družb; celo državni funkcionarji so skrajno naklonjeni kapitalu, kakor prejšnji predsednik graške komisije generalni

major Franz in zlasti član komisije rudarski svetnik Seefeldner.

Da se pa škodljivi veliki vpliv kapitalizma, ki ga ima na pritožne komisije, vsaj nekoliko paralizira, je poslal poduradnik Molek iz Trbovelj naslednje pismo na gospoda državnega poslanca dr Benkoviča.

»... Ker je pa, kakor slišimo od zanesljivih oseb, ki so že imele opraviti s to komisijo, predsednik graške komisije general, ki je pri komisiji popolnoma pasiven in nič ne vpliva na potek razprave, nič ne razsoja, ne odločuje in ne posega v debato, marveč v vsem rad ugodi delodajalcu, je upravičena bojazen, da ni nepristranski in da bi mi imeli škodo, če bi se naša zadeva odločevala pod takim predsedstvom. Da bo karakteristika tega moštva za popolnejša, naj navedemo še naslednje dejstvo. Ko je privedla službena pot njega in še nekega generala v Trbovlje, da se na licu mesta informirata in prepričata o življenjskih razmerah delavstva, kakor je bila njiju naloga, sta se mudila dva dni v Trbovljah ves čas pri ravnatelju premo-govnika in v dveh dneh sta komaj našla pol ure časa, da sta se visoka gosta trboveljskega ravnatelja toliko ponižala, da sta milostno blagovolila poslušati nekoliko minut pritožbe onega delavstva, ki je pričakovalo od njiju pomoči v največji bedi. Drugi general je imel že izgotovljen protokol, ko je sprejel zastopnike delavstva in le vsled pritožb zastopnikov je bil prisiljen, da je protokol potem nekoliko izpremenil. Sedanji predsednik graške pritožne komisije, generalmajor Franz, ni pa sploh nič protokoliral, ampak kratkoma odvrnil, da zahteva delavstvo preveč in če že kaj želi, naj pošlje pritožbo v Gradec. Dospela sta že ob devetih dopoldne v Trbovlje, toda zastopniki delavstva so ves dopoldne zaman čakali zaslivanja, visoka gospoda »nista imela« za to časa, šele popoldne ob štirih sta našla pol ure časa, da sta se nekoliko spomnila, čemu sta pravzaprav prišla v Trbovlje, medtem ko sta imela dovolj časa za razkošne pojedine pri ravnatelju. To so nepobitna fakta, ki jih lahko dokažemo. Ali je potem čudno, da se polasča ljudstva razočaranje in obup vočigled takim dejstvom? Ali niso taki zastopniki države s svojimi krivicami zakrivali, da gine zaupanje v državno oblast? Ali ne izpodkopavajo ravno taki krivični funkcionarji države zadnjih kali patriotizma? Kako naj ima potem ljudstvo zaupanje v takega sodnika, kako naj pričakuje od njega nepristranske pravične sodbe?

Popolnoma drugačen mož pa je bil prejšnji predsednik graške pritožne komisije, polkovnik Pischely. On se je pa z delavstvom samim razgovarjal o njegovih življenjskih pogojih, ko je prišel v enaki misli v Trbovlje, šel se v hiše prepričati, če imajo ljudje najpotrebnejšega živeža, koliko zaslužijo in celo kaj kuhajo; in pri razpravah je energično posegel vmes, odločeval in razsojal ne glede na levo ali desno, tudi v prid delavstvu. Zato so ljudje imeli do njega lahko zaupanje, med tem ko ga do tega generala ne morejo imeti. Vsled tega Vas, gospod doktor, prosimo, da izposlujete, če mogoče, da se odstrani ta general za vedno od komisije, ker je nezaupanje proti njemu splošno razširjeno, ali pa vsaj da ukrenete, da ne bo on, ampak kdo drugi predsedoval pri razpravi o naših zadevah. Poudarjamo pa, velenjenji gospod državni poslanec: hvaležno Vam bo poduradništvo in delavstvo naših in mnogih drugih industrijskih krajev, ako zastavite svoj vpliv v to, da strmoglavite tega škodljivca zatiranih slojev.

To pismo je bilo pisano koncem februarja t. l., koncem maja sem pa prejel od g. dr. Benkoviča, ki se je pritožil zaradi generala na vojno ministristvo, obvestilo vojnega ministristva, da je general suspendiran in da stopi na njegovo mesto polkovnik Konstatin Lalesko. S tem si je pridobil g. državni poslanec dr. Benkovič veliko zaslugo za delavstvo, za kar mu bodi izrečena tem potom najtoplejša zahvala.

Je pa drug nasprotnik delavstva, mnogo bolj nevaren in strupen kakor general Franz, rudarski svetnik Seefeldner. Ta državni uradnik nasprotuje vedno vsem zahtevam delavstva in kar nič ne zakriva svojih simpatij do kapitala. Tudi glede tega človeka smo se pritožili. Za daner bodi le toliko povedano, da so že šte dnevni njegovega paševanja v Celju.

Po kanclerjevi izjavi.

»Berliner Zeitung am Mittag« piše, da smatrajo vse stranke Hertlingovo izjavo o Belgiji za najvažnejšo uradno izjavo o Belgiji ves čas vojne. Stranke večine so zadovoljne, ker je Hertling jasno pokazal, da drži z njo. Velenemski krogi seveda niso zadovoljni. Grof Westarp je precej po kanclerjevem govoru povedal, da niso zadovoljni s kanclerjevo izjavo, posebno še ne glede na Flandersko. »Berliner Tageblatt« opozarja, da dozdej še niso nikdar tako jasno povedali, kakor zdaj, da so na-

čelno pripravljeni vrniti Belgijo, kar je še posebno važno zato, ker so izjavljali Velenemci te dni, da so oni zmagali. Velenemsko časopisje se seveda jezi. »Kreuzzeitung« toži: »Ne moremo zamolčati, da so se pri izjavi oprli na večino državnega zbora in da so odnehali socialni demokraciji. «Deutsche Zeitung» napoveduje Hertlingu boj. Piše: Če res pomeni Hertlingova izjava, da se nameravajo Belgiji popolnoma odpovedati, morajo pričeti proti vladi oster boj vse stranke, ki delajo na to, da se doseže nemški mir. »Frankfurter Zeitung« piše, da sovražni državniški z ozirom na Hertlingovo izjavo ne bodo mogli več reči, kakor je tolmačil Balfour v februarju kanclerjev govor, da si namerava Nemčija vdinjati Belgijo. Ker Nemčija ne tvori nobene ovire več, da se konča vojska. Kanclerjeve izjave so tem važnejše, ker je govoril iz velikega glavnega stana.

»Daily News« so poročale: Hertling hoče mir, ker se boji, da ga ne doleti usoda Bethmanna-Hollwega, Michaelisa in Kühlmann. Ne dvomimo, da resnično želi miru. Važen je njegov pogoj, da se z mirom Nemčija ne sme uničiti, z ozirom na izjave ententinih državnikov. Če pravi, da morajo napraviti zavezniški prve korake k miru in da se morajo pričeti razgovarjati v malem krogu, to ne bo naletelo na nepremagljive ovire. Kakšen prepad pa še ostane med sovražniki odprt, kaže Hertlingova izjava, da se drži Nemčija v Brestu Litovskem sklenjenega miru. Nemčija hoče mir, za katerega naj bi se pogajali, zavezniški pa mir, ki naj temelji na javnem pravu. Dokler se bo branila Nemčija pripoznavati javno pravo, ni mogoče doseči miru. Dokler Nemčija ne prizna javnega prava, se ni mogoče o miru sporazumeti. »Daily Chronicle« piše, da ji je Hintze bolj všeč, kakor Kühlmann, ki se je vedno Angliji laskal, da sklene tak mir, ki bi pustil Nemčiji na vzhodu prosto roko. Hintze ne bo prikrival, da hoče Anglijo razbiti. »Manchester Guardian« piše: V sedanjem stanju zadeve bi bilo brezpomembno govoriti o miru.

»Corriere della sera« pravi, da bi bilo mogoče govoriti o miru, če se Nemčija odloči, da formulira, če tudi previdno, svoje namere.

»Stockholms Tidningen« pravi glede na Hertlingov govor: Važno je, ker kancler tudi zdaj, ko pričakuje vse z napetostjo ofenzive na zahodu, govori o neomajljivi pripravljenosti Nemčije za mir in razlaga, da drži z njim tudi vrhovno vojno vodstvo.

Izpolnilo Hertlingovih izjav o Belgiji.

Berlin, 14. julija. (Kor. ur.) »Norddeutsche Zeitung« piše: Ker so se kanclerjeve predvčerajšnjim podane izjave o vprašanju Belgije objavile, se je sprožilo v državnem zboru, naj se objavijo tudi kanclerjeve izjave, ki jih je podal v svojem govoru dne 11. julija v isti zadevi. Ustrezajoč tej želji, izpolnjujemo naše poročilo o dotičnem govoru in objavljamo iz nje sledeči oddelek: »Kar tiče zahoda, je slejkoprej v ospredju vprašanje Belgije. Ob začetku vojske sem nismo mislili, da obdržimo Belgijo trajno. Vojska je bila za nas, kar sem izjavil tudi 29. novembra, obrambna in ne osvojevalna vojska. Vojne razmere so nas prisilile, da smo vkorakali v Belgijo. Ravno tako nas je prisilila vojska, da smo zasedli Belgijo. Popolnoma odgovarja haaskemu redu vojske na suhem, da smo vpeljali v Belgijo civilno upravo. Z ozirom na to smo torej tam uvedli povsod nemško upravo in mislim ne na škodo belgijskemu prebivalstvu. Belgija je v naših rokah zastava bodočim pogajanjem. Zastava pomenja varstvo proti gotovim nevarnostim, ki se s tem oddaljujejo, ker držiš zastavo v roki. Zastavljene reči ne daš prej iz rok, dokler se nevarnosti ne odstranijo. Zastava Belgije pomenja za nas: v mirovnih pogajanjih se moramo zavarovati, da, kar sem že prej rekel, ne bo Belgija zopet prodiralno ozemlje naših sovražnikov, in sicer ne v vojaškem in ne v gospodarskem smislu. Zavarovati se moramo, da nas po vojski gospodarsko ne zvežejo: Belgijo njene razmere, njen položaj in njen razvoj popolnoma vežejo z Nemčijo. Če sklenemo razmerje z Belgijo na gospodarskem polju, to zahtevajo tudi koristi Belgije same. Če se nam posreči, da se v Belgiji sporazumemo tudi o političnih vprašanjih, ki tičejo življenjskih koristi Nemčije, smemo z gotovostjo pričakovati, da bomo tako proti bodočim nevarnostim najboljše zavarovani, ki nam bi lahko grozile iz Belgije, oziroma čez Belgijo od Anglije in od Francije. Tudi v tem je soglašal z menoj dr. pl. Kühlmann. — Dne 12. julija je govoril državni kancler svoj drugi govor.

Obnovitev Belgije. — Važna izjava Lloyda Georgeja.

Berlin, 12. julija. Wolffov urad poroča: Z ozirom na svoja včerajšnja izvajanja državni kancler izjavljaj:

Kar tiče bodočnosti Belgije, pomenja, kakor sem rekel že včeraj, njena okupacija le, da imamo zastavo bodočim pogajanjem v naši. Pojem zastave pomenja, da

zastavo, ki jo imaš v roki, nočeš obdržati, če se pogajanja ugodno končajo. Ne nameravamo Belgije v kakršnikoli obliki obdržati.

Želimo, kar sem že natančno 24. februarja rekel, naj živi po vojski zopet vstala Belgija kot samostojna državna tvorba, nobenemu podvržena kot vazal, z nami v dolgih, prijateljskih razmerah. To stališče sem zavzemal glede na Belgijo izpočetka sem in ga zavzemam še danes.

Ta stran moje politike popolnoma soglašaj z včeraj obrazloženimi splošnimi smerni. Vodimo vojsko kot obrambno vojsko. Ker jo vodimo kot obrambno vojsko, ker od začetka sem nismo zasledovali nobenih imperialističnih smeri in tendence po svetovnem gospodarstvu, bodo tudi odgovorjalki tem naši mirovni smotri.

Zahtevamo nedotakljivost našega ozemlja: svobodnega zraka razvoju našega ljudstva, posebno na gospodarskem polju, kar se popolnoma strinja s stališčem, ki ga zavzemamo nasproti Belgiji. Kako naj se to stališče v podrobnostih ugotovi, zavisi od bodočih pogajanj in se ne morem obvezno izjaviti.

Bern, 12. julija. Iz francoskih listov sledi, da se je obsegal govor Lloyda Georgeja, ki ga je govoril v ameriškem taboru, stavek, o katerem se ni poročalo. Rekel je: »Ne zahtevamo niti metra zemlje od Nemčije in ne želimo ji uropati tiste lastnine, do katere ji gre pravica.«

Iz Rusije.

Poročila iz Rusije.

Budimpešta, 13. »Az Est« poroča iz Kodanja: V Moskvi pričakujejo, da se pripravljajo Anglija na resen udarec proti Rusiji in pričakujejo rusko-angleške vojske. Finski listi izjavljajo, da je od 7. t. m. naprej v Petrogradu panika.

Berlin, 13. Iz Haaga se poroča o pismu, ki ga je pisal Miljukov nekemu političnemu prijatelju. V pismu pravi, da je mogoče rešitev Rusije le, če se vrne k monarhiji. Miljukov se je najbrže zvezal z velikim knezom Mihaelom v Sibiriji in z generaloma Kornilovim in Kaljedinom ter vodi protirevolucijski pokret.

Curih, 13. Iz Moskve se poroča, da so zaprli boljše vse socialno-revolucionarne voditelje.

Vstaja socialnih revolucionarjev v Petrogradu.

Moskva, 11. julija. (K. u.) Listi poročajo: Vstaja socialnih revolucionarjev v Petrogradu je končana. Topovski ogenj je posamezna poslopja močno poškodoval.

Poulični boji v Petrogradu.

Moskva, 11. julija. (K. u.) Časopisi poročajo, da so se ustalili levičarski socialni revolucionarji v poslopju zbora pažejev. Poslopje so vzeli šele z bojem večjega obsega, v katerem so ragljale tudi strojnice in pokali topovi. Petrogradjani so razburjeni.

Proti izkrcanju Angležev na Murmansk obali.

Moskva, 13. julija. (K. u.) Petrogradska »Agentura« poroča: Ljudski komisariat za zunanje reči je poslal tukajšnjemu diplomatskemu zastopniku Velike Britanije noto, s katero zahteva, naj precej vkrajo angleški oddelek, ki so ga izkrcali na Murmanskem. Ljudski komisariat je tudi ponovil protest proti navzočnosti angleških vojnih ladij ob Murmansk obali.

Enotna republika Sibirija.

Amsterdam, 12. julija. »Daily Express« poroča: Obe sibirski republiki: vzhodna z glavnim mestom Harbinom in zahodna z Omskom, sta se združili in določili Omsk za glavno mesto. Sibirija se je spremenila s tem v veliko državo pod enotno vladjo. Čehoslovaki tvorijo glavno vojaško moč sirske republike, ki je sestavila še zbere prostovoljcev in kozaške čete. Pokret v Sibiriji vodi Kerenski.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 13. julija 1918. Uradno se razglašaj: Na benečanski gorski fronti poizvedovalne praske, sicer pa nič novega.

Dunaj, 14. julija. Med Gardskim jezerom in Adižo so na obeh straneh zelo živahno streljali s topovi.

V bojni črti benečanskih gora se je bojevanje zopet pomnožilo. Naše varnostne čete so vrgle včeraj na Sasso Rosso sovražne poizvedovalne oddelke. Italijanski bataljoni so napadli danes zjutraj brez uspeha jugovzhodno od Asiaga in severno od Monte di Val bella. Nam v korist je izpadel tudi boj na zahodnih slemenih doline Brenta.

V Albaniji tipajo sovražniki polagoma proti naši novi črti. V dolini Devoli smo odbili francoski eskadron.

Italijansko poročilo.

13. julija. Včeraj popoldne je napadel sovražnik z velikimi, v obliki pahljače razvrženimi oddelki postojanko Cor-

mona. Naša posadka ga je napadla junasko z bajonetom, ga pregnala in preganjala do njegovih izpadnih jarkov. Na bojišču je ostalo veliko sovražnikov, privedli smo 2 častnika in 64 vojakov, kakor tudi dve strojnici. Na Pasubiu se je bil boj precej zmerno, dasi sta razvijali obe artiljeriji silne nastope. Med dolinama Frenzela in Brenta je zadržal naš ogenj sovražne poizvedovalne čete. Kljub neugodnemu vremenu so letalci podneli zelo živahno delovali; sestreljenih je 10 sovražnih letal. Letalski poročnik Silvio Scarone je prabil svojo 30. zračno zmago.

Albanija. Naše čete so v stiku z novo sovražno črto. Severno od Lemenov in vzhodno od spodnjega Devolija so naši oddelki napadli in razkropili sovražna krda, ki so se umikala. Med Semeni in pa Vojušo čistimo zgornje ozemlje in zbiramo plen. Število od 6. julija ugrabljenih ujetnikov presega 1800, med njimi 61 častnikov.

Topovski boji na italijanski fronti.

Berlin, 13. julija. »Zürcher Post« poroča: Na italijanski fronti so pričeli grometi težki topovi. Nekaj dni sem se sliši na švicarskih gorah, posebno na Chuxu, trajno gromenje topov, ki je tako močno, da šklepetajo šipe.

V pričakovanju ofenzive.

Basel, 14. julija. »Times« poročajo s francoske fronte: Nemci pri Reimsu močnejše pritiskajo. Med francoskimi in angleškimi črtami so spet zamenjali posadke in so ob tej priliki tudi Američani prvič z velikimi četami vkorakali v prvo bojno črto. Sodi se, da Nemci končavajo svoje zadnje priprave za novo ofenzivo. Clemenceauovo glasilo »Homme Libre« pripravlja na zopetni izbruh nemškega napada. »Echo de Paris« je objavil članek z nadpisom »V pričakovanju nove ofenzive«, v katerem izjavi: Sovražnik se drži svoje navade in ne podvzame nobenega nastopa, iz katerega bi mogli slutiti njegovih namer. Niti ob Aisni ne nastopa, kjer pripravljajo Francozi zopet svoje postojanke. Ludendorff poskuša svojega sovražnika presenetiti. Zvezne čete so trajno pripravljene na boj od Nieuporta do Hama, ker je mogoče, da že te dni sovražnik napade.

Odstavljeni italijanski poveljniki.

Rimski uradni list poroča: Generali Cadorna, Porro in Cappello so vpokojeni, odvzeti so jim njih čini in prejemi kot vojni poveljniki. Vpokoji so tudi generalnega poročnika Cavaciocchia. Kakor znano je bil Cadorna v dvanajsti bitki ob Soči, ki se je pričela lani oktobra s prebitjem pri Bovcu-Tolminu in so se morali Italijani umakniti do Piave, načelnik italijanskega generalnega štaba, Porro je bil njegov namestnik; Capello je poveljeval drugi italijanski armadi, ki so jo razbili naši v prvih dneh ofenzive.

Bitka na Francoskem.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 13. julija 1918. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta.

Napade močnih angleških oddelkov jugozahodno od Bailleula smo odbili. Ravno tako so omagali sovražni nočni sunki severno od Alberta. Silnemu boju s topovi na zahodnem bregu Avre so sledili med Castellom in Mouillyjem delni napadi Francozov, katere je sovražnik ponovil popoldne po obnovljeni najmočnejši pripravi s topovi pri Meullylu in zvečer v cellem bojnem odseku. Sovražnik se je ustalil v Castellu in dvorcu Anchin; vzhodno od te črte so omagali njegovi napadi v našem protisunk.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Med Oiso in Marno je ostal boj živahen. Odbili smo sovražne sunke, ki so jih ponavljali severno od Longponta in južno od Qurqua.

Bojna skupina vojvode Alberta.

V severnih Vogezih in na Hartmannsweilerkopfu je oživel boj. Nočni sovražni sunki severno-vzhodno od Pont-Mousson in ob potoku Fave so se izjalovili.

Meseca junija so sestrelili na nemških bojnih črtah 468 sovražnih letal, od teh naši obrambni topovi 92, in 62 pritrenjenih razkroplovov. Od teh letal je padlo v naše roke 217, ostala so, kakor smo do gnali, padla onstran sovražnih postojank. Mi smo izgubili v bju 215 letal in 51 pritrenjenih razkroplovov.

Berlin, 14. julija. Uradno:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta.

Na zahodnem bregu Avre je podnevi živahno delovalo topništvo, zvečer se je oživilo tudi na ostali fronti v zvezi s poizvedovalnimi boji.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Krajni boji so se bili v gozdu Villers Cotterets. Močni pripravi s topovi je napadel sovražnik zahodno od Chateaur-Thierryja, a smo ga krvavo odbili. Nočni motilni ogenj je bil od časa do časa živahen.

Ko se je jasnilo, so izvedle naše bombne skupine napade na sovražne kolodvorske naprave na francoski obali med Dünkirchom, Bolougne in Albeville. V prostoru Lillers — St. Pol — Doullens in pri Crepyju in Villers Cotterets.

Wolffovo poročilo.

Berlin, 14. julija. Wolffov urad poroča: Boj na Flanderskem se je od časa do časa oživil. Odbili smo sovražne poizvedovalne sovražne sunke severno od Nieuporta, severno in zahodno od Yperna in zahodno od Vormezele. Sovražni sunek, katerega smo pričakovali južno od Paschendaelskega prekopa, smo prestreli že na predpolju in odbili sovražnika v silnem pobližnjem boju. Topovski boj je trajal tudi ponoči na obali in v ozemlju Kemmla. Sovražnik, ki je vdrl ponoči od 12. na 13. v Beaumont in v Hamel, smo precej vrgli. V bojih pri Castelu, o katerih se je poročalo včeraj, smo ugrabili ujetnike. V navedenem ozemlju se je ojačil topovski ogenj. S protisunkom smo vrgli močni sovražni oddelke, ki je napadel ponoči od 12. na 13. t. m. pri St. Mauru. Ravno tako smo odbili sovražne sunke zahodno od Moldidierja in severozahodno od Courcellesa. Po več ur trajajoči pripravi s topovi in z minami smo odbili sinoči zahodno od Suippesa poizvedovalni sunek deloma pred našimi ovirami, deloma s protisunkom in smo ugrabili ujetnike.

Občine deželnemu odboru.

Odgovor največje kranjske kmečke občine deželnemu odboru! Vsled dopisa vojvodine Kranjske z dne 21. junija t. l., št. 7078, je sklenil občinski zastop občine Šmihel-Stopiče v svoji seji dne 12. julija 1918 sledečo izjavo: a) Prebivalstvo naše občine vztraja v svoji od prednikov podedovani zvestobi do države in dinastije. Neomajna zvestoba naše dežele je dokazana po mnogoletni preteklosti, glasno pa o njej pričuje nepopisno junastvo kranjskih čet, izkazano zlasti v krvavi dobi svetovne vojske na tolikih bojiščih. V dejanjih se je obelodanila kranjska zvestoba na tako stajen način, da ji pač ni treba posebnih izjav in sklepov zlasti, ker slovensko ljudstvo ni dalo dosedaj nobenega povoda, da bi se zamoglo dvomiti o njegovi zvestobi do cesarja in domovine in ker je vsakemu znano, da slovenski narod ne more imeti nobenega stika s sovražniki naše starodavne Avstrije in tako tudi ne z dr. Trumbičem in njegovim političnim stremljenjem, ker je isto po naših nazorih škodljivo narodnim interesom in njegovi bodočnosti in ker smatra občinski zastop edino rešitev slovenskega naroda v okviru avstrijske monarhije pod vladjo habsburške dinastije. S tega stališča smatra občinski zastop, da nikakor ni potrebna še posebna izjava v smislu semkaj poslane resolucije. b) Občinski zastop zvesto udan cesarju in avstrijski državi je pa kakor ves narod slovenski obenem prešinjen prepričanja, da bi dinastičnim in državnim interesom najbolj služilo zedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno samostalno državoopravno celoto pod habsburškim žezlom, kakor so to zahtevali naši zastopniki v znameniti majniški deklaraciji. Vsako drugo stališče, najsibode predloženo od katerekoli strani, se odkloni. V tej trdni veri more pa občinski zastop svest si enakega uvaževanja ogromne večine kranjske dežele in zlasti občine Šmihel-Stopiče izraziti nujno željo in nujno prošnjo, naj se deželni odbor kranjski tudi sam slovesno izjavi za majniško deklaracijo. Zupanstvo Šmihel-Stopiče, dne 12. julija 1918. — Jos. Zurel r., župan; Ivan Znanec l. r., podžupan; Jos. Dular l. r., Janez Gerčnik l. r., Franc Kastelic l. r., Franc Berkopec l. r., občinski svetovalci; občinski odborniki: Franc Vrtičič l. r., Alojz Mežnaršič l. r., Jože Žibert l. r., Janez Gazvoda l. r., Janez Kobe l. r., Gregor Luzar l. r., Edmund Kastelic l. r., Jože Kobe l. r., Janez Vindišman l. r., Franc Šetina l. r., Janez Muren l. r., Anton Muhič l. r., Janez Dular l. r., Franc Dular l. r., Josip Kastrevc l. r., Jože Podrvin l. r., Martin Jakše l. r.

Vrhnika. Z ozirom na okrožnico deželnega odbora kranjskega z dne 21. junija t. l., št. 7075 in z dne 3. julija t. l., št. 7579 je bil v občinski seji dne 14. julija t. l. soglasno sprejet naslednji predlog. 1. Občinski odbor vztraja neustrašeno in odločno pri svojem sklepu z dne 18. novembra 1917, s katerim se je pridružil deklaraciji, oddani od jugoslovanskih državnih poslancev v državnem zboru dne 30. maja 1917. 2. Izrečno odklanja vsako drugo stališče, naj se mu predlaga od katerekoli strani. Oseba Trumbić, katero deželni odbor pava v okrožnicah, je splošno nezna-

na in občinski odbor s tem popolnoma neznanim človekom še nikoli ni imel pa tudi ne mara imeti stika in s tem odpade zanj vsak drug — tedaj tudi dr. Trumbičev poskus — rešiti vprašanje avstrijskih Jugoslovancev. Odločno obsojamo izpodkopavanje veljave občinske avtonomije. Kajti prebivalstvo ni voljno prenašati takega avtokratizma od strani deželnega odbora. Občina mora dobrote svoje avtonomije v popolni svobodi uživati in je v prvi vrsti dolžnost deželnega odbora, varovati veljavo občinske avtonomije, ne pa brez vzroka žugati z uporabljanjem sredstev, ki merijo na razpust občinskega odbora. Odločno protestiramo že naprej proti taki nakani in odklanjamo vsake neželjene posledice. 3. Zeli, da se slavni deželni odbor, ustrežujoč mišljenju 95 odstotkov kranjskega prebivalstva, pridruži deklaraciji v popolnem obsegu, kakor so jo izjavili naši državni poslanci dne 30. maja 1917.

+ **Moste pri Ljubljani.** Občinski odbor je v svoji seji z dne 25. novembra 1917 sklenil soglasno sledečo resolucijo: Občinski zastop občine Moste pri Ljubljani, zbran pri seji dne 25. novembra 1917, z navdušenjem pozdravlja deklaracijo jugoslovanskega državnoborskega kluba z dne 30. maja 1917, ko stremi k združenju vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov v posebni državi pod habsburškim žezlom. — Na tej izjavi vztrajamo in odklanjamo vsako kakršnokoli drugo stališče. Obenem prosimo visoki deželni odbor, naj se tudi on kot najvišja avtonomna oblast pridruži soglasno volji slovenskih občin in slovenskega ljudstva. — Končno jemljemo na znanje dopis g. deželnega glavarja, s katerim odlaga častno občanstvo.

+ **Vič.** Občinski odbor je v svoji seji dne 13. t. m. sklenil z 12 proti 2 glasovoma sledečo izjavo: Občinski odbor vzame okrožnico deželnega odbora na znanje, izraža svojo zvestobo do presvitle vladarske hiše, izreče se, da je oseba Trumbiča tu poznana ter obstoja pri jugoslovanski deklaraciji z dne 30. maja 1917.

+ **Metlika deželnemu odboru.** Metlika, 9. julija 1918. Danes se je vršila seja mestnega občinskega odbora, v kateri se je razpravljalo o okrožnici deželnega odbora, da naj se občina pridruži Lampe-Barbovemu protestu proti Trubičevim letakom. Po kratki razpravi, v kateri so govorniki izrecno poudarjali, da je občina bila vedno zvesta državi in vladarski rodbini, da Trumbiča ne pozna in da neomajno vztraja na stališču majniške deklaracije, je bila sprejeta resolucija, ki se glasi: Mestni občinski odbor jemlje okrožnico z dne 27. junija 1918, št. 7078, poslano od deželnega odbora z dne 29. junija t. l., na znanje ter izjavlja: a) Prebivalstvo naše občine vztraja v svoji od prednikov podedovani zvestobi do države in dinastije. Neomajna zvestoba naše dežele je dokazana po mnogih stoletih preteklosti, glasno pa o njej pričuje nepopisno junaštvo kranjskih čet, izkazano zlasti v krvavi dobi svetovne vojske na tolikih bojiščih. V denanjih se je obelodanila kranjska zvestoba na tako sijajen način, da ji pač ni treba posebnih izjav in sklepov, zlasti ker so tako ime dr. Trumbiča kakor tudi njegovi tetaki tukajšnjemu prebivalstvu neznani. b) Občinski zastop, zvesto udan cesarju in avstrijski državi, je kakor ves narod slovenski obenem prešinjen, da bi dinastičnim in državnim interesom najbolj služilo zedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno samostalno državno celoto pod habsburškim žezlom, kakor so to zahtevali naši zastopniki v znameniti majniški deklaraciji. V tej trdni veri mora pa občinski zastop, svest si enakega uvaževanja ogromne večine kranjske dežele in zlasti nestne občine Metlika izraziti nujno željo in nujno prošnjo, naj se deželni odbor kranjski tudi sam slovesno izjavi za majniško deklaracijo. — Končno je bil na redlog župana soglasno izvoljen za častnega meščana ljubljanski knezoškof dr. A. 3. Jeglič. — Županstvo mestne občine Metlika, 9. julija 1918. — Josip Fleischman, r., župan. — Zadnik l. r., zapisnikar. — van Golja l. r., Milan Wach l. r., overovalatelj zapisnika.

+ **Županstvo občine Predaselj** pri Kranju je v svoji seji dne 7. julija t. l. ob zavzornosti županovi in 20 odbornikov sklenilo sledeče: Občinski odbor jemlje z okrožnico deželnega odbora z dne 21. jun. 1918, št. 7078 poslano resolucijo na znanje in izjavlja enoglasno, da vztraja pri izjavi sklenjeni v obč. seji dne 19. okt. 1917, kjer se je pridružil deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. S tem pa tudi obsoja in zavrača Trumbičevo postopanje. Županstvo Predaselj, dne 7. julija 1918. — Blaž Zabret, župan; Ivan Ušlaker, Ivan Šter, Jos. Žibert, svetovalci; I. Zabret, zapisnikar.

+ **Draga.** Pri občinski seji dne 7. t. m. so odgovorili deželnemu odboru slovenski odborniki sledeče: Slovenski odborniki občine Draga neomajno vztrajajo na stališču državnopravne deklaracije Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 in odklanjajo vsako drugo stališče, naj se nu predlaga od katerekoli strani. (Slovenski odborniki zastopajo večino prebival-

stva, ki stoji kakor skala za Jugoslavijo.) + **Občina St. Peter pri Novem mestu** se je izjavila za resolucijo, kakor jo zahteva deželni odbor. Utemeljeval jo je v seji nemški graščak grof Margheri, predlagal pa domači župnik, ki niti občinski odbornik ni. Več zavednih odbornikov se je sploh ni udeležilo. Izjava občinskega odbora, ki se je udal znanemu pritisku, ni izraz ljudske volje in bo ostala osamljena v novomeškem okraju.

Politične novice.

+ **Parlament.** Z Dunaja poročajo dne 13. t. m.: Ob otvoritvi parlamenta po ministrski predsednik dr. pl. Seidler podal izjavo o naši zunanji politiki, v kateri bo ostro poudaril mirovno voljo monarhije. Zaenkrat se zdi, da ima vlada proti sebi še pretežno opozicijo, v kateri so med drugimi Poljaki in socialni demokrati še-le v razpravi v poslanski zbornici se bo pokazala večina za državne potrebe. Zasedanje iz ozirov na kmetske poslance ne bo trajalo preko 26. julija. Opozicija zahteva med drugim, da se skliče brambni odsek, ki naj dela na to, da se odpuste najstarejši črnovojniški letniki. O tem začne vlada v ponedeljek nova pogajanja. Razprava o dogodkih ob Pavi se bo vršila v tajni seji. — Za danes, 15. julija, je povabil ministrski predsednik dr. pl. Seidler k sebi vse načelnike državnoborskih klubov.

+ **Poljaki in Ukrajinci.** Načelnik Poljskega kola dr. Tertil je pozval vse člane, naj se v ponedeljek polnoštevilno udeležijo klubove seje in se začasa zasedanja ne odstranijo. — Predsedstvo ukrajinskega zastopstva je sklicalo za danes, 15. t. m., nujnim potem klubovo sejo. Gre za varnostne ukrepe proti zahtevi Poljskega kola, da se avtoritativno zagotovi nedeljivost Galicije, v katero svrhu so Poljaki mobilizirali vse sile. Ker bi se mogla akcija Poljskega kola v zadnjem trenutku posrečiti, hoče ukrajinsko zastopstvo še pred sestankom parlamenta skleniti, da bo v slučaju, če bi Poljaki izsilili odstop dr. pl. Seidlerja, takoj prešlo v obstrukcijo.

+ **Poslanec dr. Conci** je poslal ministrskemu predsedniku dr. pl. Seidlerju naslednje pismo: Pred desetimi leti sem bil, ne da bi me bil kdo vprašal, imenovan za namestnika deželnega glavarja, vsled česar sem se takrat pri namestniku grofu Spiegelfeldu pritožil. Ne da bi me zaslislali, sem bil sedaj s tega mesta odstavljen. Ta ukrep smatram za očitno kršitev prava; ker po mojem mnenju nikakor ne gre, da bi po tem ukrepu še dalje nosil odlikovanja, odlagam s tem komturni križec Franc Jožefovega reda, ki sem ga prejel istotako pred desetimi leti.

+ **Seidler in socialni demokrati.** V soboto zvečer se je v parlamentarnih krogih raznesla govorica, da se pogajanja med socialnimi demokrati in dr. pl. Seidlerjem niso obnesla; parlament se bo zato znova odgodil, obenem pa bo dr. pl. Seidler odstopil.

+ **Novi proračunski provizorij** se je 13. t. m. razpoložil v državnoborski pisarni. Velja za čas od 1. julija do 31. decembra t. l. in obsega: § 1. običajno pooblastilo, da sme vlada pobirati razne davke in pristojbine; § 2. se tiče prispevkov za skupne zadeve; § 3. pooblašča vlado, da pokrije izredne stroške, ki jih povzroča vojna, s kreditnimi operacijami do višine 12 milijard kron; § 4. pooblašča finančnega ministra, da prodaja nepremično državno lastnino do skupnega zneska 600.000 K. V pojasnilu pripominja vlada, da bo državnemu zboru v najkrajšem času predložila finančni zakon za leto 1918; vodstvo državnega gospodarstva naj se zagotovi s šestmesečnim proračunskim provizorijem.

+ **Preosnova kazensko-pravnega reda.** Justični minister je predložil poslanski zbornici zakonski načrt za enostavnejše postopanje v kazenskih stvareh. Najvažnejši sta izpremembi, da se število senatnih članov zniža na sodiščih prve inštanice od štirih na tri in na sodiščih druge inštanice od petih na tri ter da se uvede za lažje zločine in prestopke enostavnejše postopanje pred posameznim sodnikom. Razen tega se omeji prisilno preganjanje, določanje pravnih prenosov na sodno pisarno, pisarska dela v postopanju radi prestopkov se zmanjšajo itd. Novela dalje nanovo ureja pristojbine za priče in izvedence, priznava zagovorništvu pravico do vpogleda v akte pripravljalnega postopanja in razširja pravico izredne olajšave v porotnem postopanju. S tem je v zvezi preureditev priziva v kazenskih stvareh. Priziv v bodoče ne bo odvisen od tega, če je sodišče uporabilo izredno olajšalno pravico ali ne. Toženec se bo lahko pritožil, ako se kazni ni znižala vsaj na polovico postavne najnižje mere, tožitelj pa, ako kazni ne dosega polovice najvišje mere. Znižanje senatnih članov in sodstvo posameznih sodnikov velja le za vojni in prehodni čas.

+ **Cesar** je zaslislal dne 14. t. m. bivšega namestnika Bobrznynskega, maršala barona Conrada pl. Hötendorfa, polkovnika generalnega štaba viteza pl. Waller-

steina, ministrskega predsednika dr. viteza pl. Seidlerja in ministra javnih del viteza pl. Homanna.

+ **Ogrska za prehrano Avstrije in armade.** Ogrski minister za prehrano princ Windischgrätz je izjavil sotrudniku »Az Esta«, da se gibljejo pogajanja z Avstrijo v tistem okviru kakor lani. Ogrska se je izjavila pripravljena, da pripusti Avstriji toliko od novih pridelkov, kolikor more pogrešiti. Zato se je morala Avstrija obvezati, da se bo Ogrski oddolžila z industrijskimi izdelki. Ogrska je tudi v novem gospodarskem letu prevzela preskrbo armade s kruhom. Nasprotno se je pa Avstrija obvezala, da bo preskrbela armado s krmili, krompirjem in zelenjavo.

+ **Habsburška monarhija v mažarskem načrtu.** Nedavno je mažarski list »A Nap« priobčil članek, v katerem je med drugim pisal: »Ako se Dalmacija, Bosna in Hercegovina pripoje kroni svetega Štefana, bo obsegala ogrska država obenem s popravkom meje proti Rumunski 400.000 km², dočim bi merila Avstrija brez Galicije, ki bi se pripojila svobodni Poljski, 210.000 km². Ta velika razlika v obsegu bi brezpogojno povzročila izpremembo dualističnega ustroja in dovedla do personalne unije med Ogrsko in Avstrijo. Ako pride do personalne unije med suvereno Poljsko in Avstrijo, tedaj bi dualizem postal nemogoč. Habsburška država bi torej obstojala iz treh suverenih držav in bi obsegala približno 900.000 km², a med njimi bi bila Ogrska največja.

+ **Reška oblast proti staroslovenski službi božji.** Zagrebške »Novine« poročajo z Reke: Odbor za proslavo narodnega praznika je hotel, da bi se slavje vršilo deloma na Sušaku, deloma na Reki. Zato je reški kaplan dr. Juretič v imenu odbora prosil upravitelja cerkve sv. Vida, da bi smel na narodni praznik sv. mašo glagoljati in imeti hrvatsko propoved. (Reške cerkve so v zvezi s senjsko škofijo glagoljske ter je kaplan dr. Juretič glagoljal tudi na zadušnicah za dr. Krekom.) Za to namero odbora je zvedel mestni župan in takoj telefoniral državnim policiji, ta pa guvernerju. Guverner je dal policiji nemudoma telefonski ukaz, da mora vsako staroslovensko mašo in hrvatsko propoved v cerkvi preprečiti, dr. Juretiča in vsakega duhovnika, ki bi hotel maševati v staroslovenskem jeziku, pa internirati. Vhod v cerkev se mora zabraniti. Šele ko je neka ugledna oseba uverila guvernerja, da tu ne gre za politično manifestacijo, marveč za bogoslužje povodom praznika narodnih apostolov, je umaknil ukaz za internacijo dr. Juretiča.

+ **Hrvatski sabor** je v seji 12. t. m. izvolil odsek za pomoč Dalmaciji. Nato je prišlo na vrsto poročilo verifikacijskega in imunitetnega odseka ter interpelacije.

+ **Za podpredsednika na dalmatinskem namestništvu** je imenovan kot naslednik grofa Thuna pangerman svetnik Golf.

+ **Proti avstrijski rešitvi vprašanja Poljske.** Z ozirom na vest, da namerava nemška vlada izjaviti na Dunaju, da ne more pritrditi rešitvi vprašanja Poljske v avstrijskem smislu, pripominja »Kreuzzeitung«: Če bodo Avstriji trajno smatrali za središčno točko vprašanja zveze rešitev vprašanja Poljske v avstrijskem smislu, to nadaljnje izpopolnitve zveze ne more pospeševati.

+ **Nemški državni zbor** se je odgodil do 5. novembra, ko je sprejel proračun in 15 tisoč milijonov kredita.

+ **Hrepenenje po miru.** »Journal des Debats« piše: Poročila z bojišča potrjujejo, da stojimo pred novimi, krvavimi podjetji. Francija upa in želi, naj po novi, krvavi tragediji združi narode klic po miru in sporazumu.

+ **Sveta stolica in Portugalska.** Rim, 14. julija. »Osservatore Romano« piše: Bruseljski nuncij, msgr. Locatelli, ki je odpoklican v Lizbono, bo nastopil svoje mesto. Med tem časom bo posloval kot zastopnik svete stolice v Portugalski msgr. Alojzij Masellia.

+ **Lloyd George o mirovnih pogojih.** London, 13. julija. (K. u.) Lloyd George je govoril na pojedini, prirejeni v čast kanadskim časnikarjem govor, v katerem je izjavil, da se udeležujejo državni dominijov vojnega sveta kot enakopravni člani in bodo skupno z angleškimi državniki določili pogoje, s katerimi so pripravljani skleniti mir. Ne sme se skleniti neodkritosrčni, ampak pravi mir. Če se zadovoljite z manj, je rekel ministrski predsednik, bo mir goljufije nad človeštvom.

+ **Reški Italijani in Hrvati.** Povodom gledališke predstave tržaškega igralca Dangleja v Reki in izraza hrvatskih simpatij zanj, je oficijozni mažarsko-italijanski list »Popolo« grdo napadel Hrvate. To je trezne italijanske kroge zelo razsrdilo ter so poslali k Hrvatom deputacijo, ki je izjavila, da se Italijani s tem pisanjem ne strinjajo in prosila Hrvate, naj tega pisanja ne tolmačijo kot javno mnenje italijanskega dela prebivalstva.

+ **Berlin-Petrograd.** Iz Berlina se poroča: Petrogradska brzojavna agencija je otvorila v Berlinu podružnico, ki bo obve-

ščala berlinske liste trajno s poročili iz Rusije.

+ **Nemška zarota v Zedinjenih državah.** Newyork, 13. julija. (K. u.) Vrhovno sodišče otvori v ponedeljek preiskavo o nemški zaroti, ki se je nameravala pred vstopom v vojsko z namenom, da odpošljejo v Anglijo vohune, ki naj v Angliji izvejo, kje so opirališča mornarice, da bi omogočili napade na nje.

+ **Angleži proti sovražnim inozemcem.** Reuter poroča: Na številno obiskanim shodu v Trafalgar Square so sprejeli ostro resolucijo, s katero zahtevajo, naj s sovražnimi inozemci strožje postopajo, kakor dozdaj.

+ **Proti Bratianuovem kabinetu.** Bukarešt, 12. julija. (Kor. ur.) O razpravi rumunske zbornice z ozirom na predlog, naj se obtoži Bratianuova vlada, se poroča iz Jase: Ko je pričel poslanec Streic brati predlog, so vstali vsi poslanci in viharno protestirali proti staremu načinu vladanja. Ko je imenoval Bratianuovo ime, so klicali: »V ječo z morilcem!« Ko so imenovali Costinescu, so klicali: »Fejl« Poslanci so ves čas prirejali sedanji vladi manifestacije.

+ **Nemčija in švedska.** Stockholm, 13. julija. (Kor. ur.) Državni minister Eder je izjavil na posvetu trgovinske zbornice v Göteborgu, da ne utemeljene govoriče, ki trde o sporih z Nemčijo radi sklenjene pogodbe o tonazi.

+ **Vprašanje Belgije.** Iz Berlina se poroča: Obvestila kanclerja, ki jih je podal glavnemu odseku o belgijskem vprašanju, so za zdaj zaupna. Kanclerjeva izvajanja so zadovoljila stranke večine, tudi socialne demokrate. Povedal je več, kolikor se je o belgijskem vprašanju v državnem zboru izjavilo dozdaj.

+ **Rumunski državni zaklad v varstvu boljševikov.** Francoski listi poročajo iz Jase: Rumunski državni zaklad, ki so ga prepeljali v Rusijo, ko so prodirale čete osrednjih velesil proti Bukareštu, so zdaj zopet našli. Rumunski denar je popolnoma nedotaknjen blizu Moskve in ga stražijo boljševiki. Rumunska vlada namerava Nemčijo naprositi, naj posreduje pri ljudskem komisarijatu v Moskvi, da ji vrne zaklad.

+ **Novo nizozemsko ministrstvo.** Nizozemska kraljica je poverila članu druge zbornice msgr. W. A. Nobusu, naj sestavi novo vlado.

+ **Mirovni shodi v Parizu dovoljeni.** Pariške oblasti so dovolile shode prijateljem miru, ki so jih dozdaj prepovedovale.

+ **Švicarski general proti vojaški zvezi.** »Münchener Neueste Nachrichten« poročajo: Švicarski general je izdal povelje, v katerem se peča z vojaškimi društvi in z vojaškimi sveti. Časopisje je pozvalo k pristopu k »Zvezi vojakov«. Pristop k tej Zvezi je pa general prepovedal in zapovedal, naj fiste, ki pristopijo, disciplinarno ali po vojno sodno kaznujejo. General opozarja, naj se vsak, ki misli, da se mu zgodi kaka krivica, pritoži službenim potom. Predstojnikom je najstrožje zapovedano, naj vsako pritožbo nepristransko preiščejo, naj ščitijo upravičene pritožnike, neupravičene pritožbe, ki so se vložile v dobri veri, s poukom pokarajo, zlobne in neupravičene pritožitelje pa kaznujejo.

+ **Izgube Rusije.** Angleški listi poročajo, da je izgubila Rusija vsled miru, slenjenega v Brestu Litovskem, z deželami, ki jih nima več, 75 odstotkov proizvodnje premoga, 73 odst. surovega železa, 39 odst. stanja konj, 37 odst. povprečne žetve, 38 odst. tvorniških izdelkov, 27 odstotkov polja, 26 odstotkov prebivalstva in 26 odst. železniškega omrežja.

Dnevne novice.

— **Šmihel-Stopiče.** O priliki dvajsetletnice škofovanja in v znak hvalečnosti za neumorno in nesebično dolgoletno delovanje za slovensko ljudstvo posebno pa za pospeševanje kulturnega napredka slovenskega naroda je imenoval občinski odbor občine Šmihel-Stopiče prevzvišenega knezoškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča častnim občanom občine Šmihel-Stopiče.

— **Občinski odbor Banjaloke pri Kočevju** je v svoji seji dne 7. julija imenoval knezoškofa dr. Antona B. Jegliča za častnega občana za zasluge kot 20 letni dušni nadpastir in za zasluge zedinjenja našega naroda.

— **Duhovniške vesti.** Č. g. Adrijan Brumen, dosedaj katehet na meščanski državni šoli v Trstu, je imenovan za župnika v Predloki.

— **Doma na dopustu je umrl** 11. julija 24letni vojaški rudar Ivan Pristavec iz Spodnjega Otoka. 8. julija je še pridno kosil; z velikim veseljem je použil nekaj gorkoga kruha; nekoliko mu je tudi ta škodoval; pa je morala biti še druga bolezen (španska?), ker je imel 40 stopinj gorkote in so bili hkrati bolni še vsi njegovi domači. Pokopali smo ga 13. julija v Mošnjah.

— **Boh. Bistrica.** Tu se je vršilo ustanovno zborovanje S. L. S. 29. junija, kjer pa ni bil navzoč in ni podpisal prigrasnice neki občinski odbornik. Zato in z ozirom na dopis v Vašem cenj. listu z dne 10. julija šte. 155 toliko javnosti v dopolnilo in pojasnilo, da ima kak »brezstiden hujšak« in »največja coklja«, kakor ga imenuje Vaš cenj. dopisnik, v toliko prav, da upravičeno dvomi, da neki odbornik, katerega vsi poznamo, nima »pravega narodnega mišljenja« iz sledečih razlogov: 1. Pri splošnem podpisovanju ni podpisal deklaracije, ampak je gđ., ki je pobirala, nahlulil, kako se drzne priti k njemu, kdo jo je poslal i. t. d.; seveda je pozneje skušal umivati zamorta, toda facta infecta fieri nequeunt. 2. Je naračnik hudo zagrizenega lista »Reichspost«, ki se kosa z nemško-nacionalnimi listi v strupeni pisavi proti naši deklaraciji. 3. Prejema 10 izvodov lista »Resnice« (če jo plača, ne vemo), o kateri smo si že vsi napravili sodbo, da »nima pravega narodnega mišljenja«. Toliko resnici in dobri stvari na ljubo, da ne bo dalje v kalnem ribarju in intrigah. Iz tega pa vidimo, kdo »škoduje narodu«. Doslej je žal bilo tako, če bo pa kmalu bolje, nas bo veselilo.

— **Povratek iz ruskega vojnega ujetništva.** Vojni minister baron pl. Stöger-Steiner je povedal te dni nekemu odposlanstvu, da se je vrnilo iz ruskega vojnega ujetništva že pol milijona vojnih ujetnikov. Tisti, ki se še niso vrnili, bivajo večinoma v Sibiriji, a se od tam ne morejo vrniti, ker se položaj v Rusiji še ni pojasnil. V Rusiji biva velika komisija vojnega ministrstva, ki ji je poverjena naloga, da podpira z denarjem vojne ujetnike in dela na to, da se vojni ujetniki kolikor mogoče hitro vračajo domov. Komisija ruska vlada zelo podpira. Glede na pritožbe vračajočih se vojnih ujetnikov iz Rusije, se je tudi ukrenilo vse, kar je potrebno. Izplačevanje pristojbin so tako uredili, da mora dobiti vsak, ki se vrne, svoje popolne pristojbine. Dopusta dobi vsak vojni ujetnik osem tednov. Ker je vojni minister rekel, da ga pri njegovem delu časopisje premalom podpira, je izjavil posl. Sever, da onemogočuje cenzura časopisju pisati o vojnih ujetnikih.

— **Za dr. Krekov spomenik** je izročil Janez Šorn iz Preser pri Homcu 24 kron. — **Tatvine v škofjeloški okolici.** Pri Gabrku so prijeli orožniki cigane Jožefa in Jakoba Brajdiča, Matija Turneja in ciganke Apolonijo Breščak.

— **Prijeta detomorilka.** Na Bledu so prijeli neko 22letno služkinjo, ki je koncem majnika po rojstvu zadavila svoje nezakonsko dete in ga pokopala v kleti svoje gospodinje.

— **Vlomilci iz Broda pri Logatcu prijati.** Poroča se: 8. julija so vlomili v Jožef Jermanovo trgovino v Brodu pri Logatcu vlomilci, ki so ukradli 35 kg sladkorja, fižola, moke, sukanca in tobaka. Sladkor so našli skoraj ves v vrečah skrit v nekem grmovju. Orožnikom se je posrečilo, da so izsledili še isti dan vlomilca: 20letnega Jana Arleca iz Galicije in Jurija Blatnika iz Doba v kamniškem okraju. Arleca so prijeli in zaprli, Blatnik je pa ušel.

— **Tatvine so se zgodile te dni v Vrhovljah, v Studenu, v Sneberjah, v Sp. Sorci in v Godiču pri Kamniku in Trbojah, v Kranju (iz aprovizacijskega skladišča Pollakove usnjarne je bilo ukradenih 20 kg prekajenega špeha, 11 kg ovčjega sira in 8 kg pšenične moke) in v Puštalu pri Škofji Loki.**

— **Novo založniško podjetje v Zagrebu.** Zagrebški listi poročajo, da se je v Zagrebu osnovalo trgovsko podjetje, ki bo začelo izdajati razne revije in en dnevniki. Kot prvi bo začel izhajati polmesečnik »Slovanski Lloyd«, ki se bo bavil samo z gospodarskimi, trgovskimi in industrijskimi vprašanji; list bo urejeval časnikar Jurij Kos.

— **Za župana na Sušaku** je bil izvoljen Andrej Knez, dosedanji II. tajnik in upravitelj računovodstva.

— **Kolera, Finska vlada** je razglasila, da razsaja v okolici Petrograda kolera.

— **Izginilo orožje.** Začetkom vojne 1914 so kakor drugod tudi v Kotoru pobrali vse orožje. Posebno veliko se je nabralo starega nakitnega orožja, ki so ga shranili na okrajnem glavarstvu. Tekom let je to orožje ginilo kakor sneg na solncu in končno le malo več ostalo. Toda lastniki Bokorci zahtevajo svoje orožje nazaj. Uvedli so preiskavo.

— **Štirje brezmesni tedni v Nemčiji.** Nemški prehranjevalni urad je odredil, da odpade popolnoma oddaja mesa v sledečih tednih: od 19. do 25. avgusta, od 9. do 15. septembra, od 29. septembra do 6. oktobra in od 20. do 27. oktobra. Sedanja množina 250 gramov mesa se bo znižala v mestih z nad 100.000 prebivalci na 200 gramov.

— **Angleži proti plavicam.** »Pall Mall Gazette« objavlja sledeči članek, ki označuje vojno strast Angležev: Začuden in z začudovanjem smo opazili, da v mnogih svetilčnih trgovinah prodajajo plavice: nemško narodno cvetlico! Če greš v trgovino, doživiš, da kupujejo Angleži te cvet-

lice in celo povprašujejo zanje, če niso v izločnici izstavljen.

— **Ogenj na vlak.** Pri Klisu v Dalmaciji se je na mimo vozečem vlak vnel vagon bencina. Vlak so takoj ustavili in hrabri železniški uslužbenci so pozvali potnike, naj zapuste vozove, sami so pa goreče vozove odpeli in ostale odpeljali 1 kilometer naprej. Bencin je eksplodiral in je začel goreti tudi bližnji gozd. Cloveških žrtev ni bilo.

— **Na hrvatsko žensko realno gimnazijo v Zadru** so sprejeli za bodoče šolsko leto 30 učen.

— **Brata umoril.** V Sv. Mar. Magdaleni Spodnji pri Trstu je 25 letni mornariški dezertar Jožef Artico umoril svojega 23 letnega brata, ko je spal v neki poljski koči. Zločin je storil iz maščevanja, ker ga je brat opravljal ali obrekoval proti njegovi nevesti, da ji je nezvest. Bratomorilca so zaprli in je zločin že priznal.

— **Bosenski pisatelj pred sodiščem.** Mohamedanski književnik A. Hifzi Bjelevac je lani obelodanil roman pod naslovom »Minka«. V romanu opisuje v prvi vrsti socialni položaj mohamedanske žene. Kot gradivo je porabil neki dogodek, o katerem je čul v Travniku v Bosni. Glavnega junaka je opisal po osebi veleposestnika Osmanbega Hasanpašića. Sin le-tega, Der-višbeg, toži sedaj romanopisca radi žaljenja časti njegovih staršev. Razprava se vrši te dni v Sarajevu ter bodo na zagovornikov predlog prečitali cel roman.

— **Za gladno deco,** ki se pošilja na Hrvatsko v reje, je nabral župni urad v Kranju, samo v mestu Kranju znesek 1475 kron in odposlal odboru za siročad v Zagrebu. Prav bi bilo, ko bi se ta odbor tudi usmilil gladnih otrok na Goriškem, ki so zelo usmiljenja vredni.

— **Hazardno družbo** so zasačili te dni v Narodni kavarni v Zagrebu in aretirali 30 oseb, ki so jih, v kolikor so se mogli legitimirati, kasneje zopet izpustili.

— **Vojaški begunec umoril redarja.** V reški okolici je redar ustavil sumljivega moškega, ki se je na poziv izkazal z davno poteklim dopustnim listom. Ko je hotel redar nato begunu slediti, je le-ta potegnil nož in zabodel redarja, ki je kmalu izdihnil. Begunca so zaprli.

— **Sarajevski policijski načelnik** je odstopil; na njegovo mesto imenujejo zopet Mažara.

— **Ženski shod v Sarajevu.** Žene rezervistov v Sarajevu so sklicale shod, na katerem bodo razpravljale o nezadostnih podporah.

— **Samoumro zdravnika.** V Novem Sadu se je zastrupil zdravnik za očešne bolezni dr. J. Stojanović. Razlog samoumora je bil, ker se je bil dr. Stojanović o priliki neke operacije okužil in skoraj popolnoma izgubil vid.

— **Proti oporoki pok. djakovskega škofa dr. Krapca** so njegovi sorodniki nastopili izpodbijalno pot. Zapuščinske legatke pokojnega škofa je sodišče že izplačalo.

— **Išče se k triletnemu otroku ženska,** stara 50 do 60 let ali pa deklica do 10 let. Poslednja bi bila eventualno sprejeta za svojo, kjer bi se lahko izučila obrti ali pa izšolala. Kje, pove Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Kaj je z dvojezičnimi uličnimi napisi v Gorici.

Gorica, 14. julija 1918.

Ko so avstrijske čete osvojile Gorico, je obljubil tržaški namestnik Fries-Skene, da se bodo napravili v Gorici dvojezični napisi. Od tistega časa je že preteklo pol leta, a goriške ulice nosijo še vedno samo italijanske napise, ki naj pričajo sveto o upravičenih zahtevah italijanskih imperialistov. Radi tega vprašamo z vso odločnostjo gospoda namestnika Fries-Skeneja in gospoda vladnega komisarja Dandinija, ali mislijo, da bomo goriški Jugoslovani tako potrpežljivi, kot smo bili pred vojno in da nas bodo lahko z praznimi obljubami odpravili. Naš narodni ponos in zavest o končni zmagi naših zahtev se je v nas postorerila, odkar vemo, da stoji za nami in za našimi zahtevami 7 milijonski narod Slovencev, Hrvatov in Srbov in pripravljeni smo, da svoje pravice izvajamo na vsak način in proti vsakomur.

Ljubljanske novice.

Ij Službena obletnica. Dne 18. t. m. bo praznoval v ožjem rodbinskem krogu gospod Richard Schumi, c. kr. računski revident pri finančnem ravateljstvu, 30letnico, kar je vstopil v državno službo. Redek slučaj radi tega, ker je najstarejši računski uradnik tega činovnega razreda v celi Avstriji.

Ij Povračilo škode. Komur so napravile lansko leto nemške čete kako škodo, naj jo naznani pri mestnem gospodarskem uradu, ker jo bo uprava nemških čet Kranjski in Koroški povrnila.

Ij Umrla so v Ljubljani: Josip Koklič, mlinarski pomočnik, 78 let. — Amalija Wider, vrtnarjeva žena, 42 let. — Alojzij Flerin, kamnosek, 21 let. — Ciril Kerč,

delavčev sin, 35 ur. — Jerica Remžgar, kleparjeva vdova, 64 let. — Angela Pavlič, žena modelnega mizarja, 37 let. — Anton Košir, kočarjev sin, 5 let. — Marija Novak, gostja, 81 let. — Lucija Badalič, begunka, hiralka, 65 let. — Brigita Valušnik, rejenka, sirota, 3 leta. — Ivan Gaber, občinski ubožec, 33 let.

Ij Jutranji dunajski brzovlak št. 5 se danes ni pripeljal v Ljubljano z Dunaja, marveč iz Gradca. Na Zgornjem Stajerskem se je namreč sinoči utrgal oblak in je deževje železniški nasip južne železnice med postajama Marem-Kahlenberg tako poškodovalo, da so morali promet tam ustaviti. Brzovlak št. 5 so zato napotili z Dunaja čez Dunajsko Novo Mesto preko Sobotice na Ogrskem v Gradec. Poškodovano progo upajo kmalu popraviti.

Ij Tatvina na glavnem kolodvoru. Nekemu potniku z Dunaja je bila na glavnem kolodvoru v gneči ukradena denarnica, v kateri je imel 300 K denarja.

Stalerske novice.

Ij Utonil je dne 29. junija v Savinji pri St. Petru ob pol 4. popoldne trgovski vajenec Stanko Semrl v 16. letu svoje starosti, ta čas pri trdki Anton Cvenkelj. Poizvedovanje se je že vršilo. Vodno nadzorstvo in orožništvo ne poročata nič. Prosim prav vpljudno slav. občinsko predstojništvo v tamonjem okraju in drugo prebivalstvo ob Savinji, naj blagovoli proti primerni nagradi pregledati in v slučaju, da ga najdejo, ekspresno poročati na naslov: Ivan Semrl, učitelj-voditelj, Lesce, Gorenjsko.

Ij Sv. Križ pri Rogoški Slatini. Bralno društvo je priredilo 7. julija koncert pod vodstvom g. V. Čouca, pri katerem je bila dvorana prenapolnjena s Hrvati in Slovenci. Peli so 11 pesmi v mešanem zboru, 2 samospeva v baritonu in več krasnih točk na klavirju, katere je izvrstno igrala gospa M. Kokotova iz Celja. Zelimo več takih prireditvev.

Ij Orožnik ustrelil kmeta. V Sv. Urbanu pri Ptujju je orožnik ustrelil oženjenega posestnika Jožefa Poterca ker se je branil, ko je prišel orožnik ponj, da ga odvede, ker je prekoračil dopust.

Ij Boji z železniškimi tatovi. Četovodja W. Kramberger in desettin Oberlander sta na mariborski predpostaji razkropila tatinsko tolpo, ki je kradla tobak in ju sprejeli s strelji. Vojska sta tudi streljala, na kar so tatovi pobegnili in pustili 13.500 kron vredni najfiniši macedonski tobak. Na mariborskem glavnem kolodvoru je prijel četovodja Luka Stergar 2 dezerterja, ki sta bivala že več časa v nekem osebnem vozu in se preživljala s tatvinami na železnici. Ponoči sta zadelo Kramberger in Oberlander na tate, ki so izpraznjevali vagon, v katerem so bile inozemske smotke. Vlomilci so zbežali in vrgli proč zaboj z 12.000 smotkami. Kramberger in Oberlander sta zasledovala tatove, enega sta ob-strelila ni drugega: kurilnega mojstra Alojzija Scherbela, pa aretirala.

Prosveta.

pr Za »Slovenski gledališki konzorcij« v Ljubljani je prispelo v zadnjem času zopet več daril od raznih požrtvovalnih rodoljubov. Gđ. Jelka Naglasova je nabrala v Novi Gradiški med brati Hrvati na deležih lepo vsoto 4100 kron. Vira rodoljubka je dokazala, da je mogoče doseči lepe uspehe, če zna nabiralka poiskati prave Jugoslovane. Gospod Fortunat Črtanec, trgovec v Litiji, nam pošilja znesek 405 K kot darilo. Znesek je nabral v veseli družbi v gostilni g. Malija od Litijčanov, Zagorčanov i. dr. Kot posebno darežljiv se je pa izkazal cerkniški okraj. Gđ. Lojzka Medenova iz Begunj nam je poslala skupno vsoto 2706 kron kot darilo, ki jih je nabrala v svojem okraju. V seznanu darovalcev nahajamo sledeče: Posojilnica v Cerknici 500 kron, dr. Červeny 50 kron, E. Pogačnik 100 kron, Milan Kravanja 100 kron, Serko 200 kron, Marija Werli 50 K, A. Krajc 200 K, Fran Premrov 200 K, Anton Meden, Begunje, 200 K, A. Kravanja, Selščak, 100 K, Marija Lovko, Begunje, 50 K, Jurij Meden, Begunje, 100 K, Bele Marija, Unec, 50 K, Ivanka Švigelj 100 K, Manica Milavec, Cerknica, 100 K, Mimica Pogačnik, Cerknica, 200 K. — Poleg teh ravnoimenovanih je še več drugih, ki so žrtvovali manjše vsote, katerih imen pa zaradi nedostatka prostora, žal, ne moremo imenoma navesti. Dalje so nam poslali jugoslovanski železničarji 79 K, kateri znesek se je nabral z malimi prispevki v prijateljski družbi. Dđ. Helena Bavdek iz Ljubljane nam je oddala znesek 72 K 10 vin., katerega je nabrala pri raznih narodnih rodoljubih. Vsem neumornim nabiralcem in nabiralkam naša najlepša zahvala. Upamo, da najdejo še mnogo posnemalcev med ljubitelji slovenskega gledališča.

pr Častni večer opernega pevca Rijavca v Trstu. V sredo zvečer je priredilo kralj. dež. hrvatsko gledališče, ki gostuje v Trstu, svojemu najboljšemu pevcu, našemu Goricanu Josipu Rijavcu častni večer z uprizoritvijo Puccinijeve opere »Madame Butterfly«, Ogromno gledališče »Politeama

Rosetti« je bilo polno od vrha do tal izbranega občinstva, katerega ljubljene je postal Rijavec v najkrajšem času. Ko je zadonel njegov mehki, lirični, gorkote polni glas v prostranem gledališču, ga je pozdravila publika z navdušenim ploskanjem. Ob koncu drugega dejanja je slavljence zapel Lajovičev »Serenado«, Grafovo »Pod jesen« in arijo iz Verdijeve »Aide«. Na klavirju ga je spremljal dirigent Boranovič. Po Lajovičevi »Serenadi«, ki se je prvič pela pred tako narodnostno mešano publiko in izzvala frenetičen aplavz, so na Rijavca takorekoč deževali šopki cvetja in rož iz lož in ploskanju ni hotelo biti konca. Bila je to najprisrčnejša in najtoplejša zahvala, ki jo je kdaj prejel slovanski umetnik v Trstu. Posamezne klice galerije, ki so zahtevali, naj poje le italijanski, je razsodno in inteligentno laško občinstvo, ki je napolnilo nad polovico gledališča, z ogorčenjem zavrnilo in navdušenje je bilo še večje. Rijavcu je jugoslovanski Trst poleg množice šopkov in lavorjevih vencev s trobojnicami — katere je pa policija prepovedala prinesiti na oder — poklonil tudi dve dragoceni darila v zlatu in srebru in — času primeren dar — novo salonsko obleko in smoking. — Veliko zaslužno priznanje sta žela tudi Poljakinja Leonija Ogrodzka v naslovni vlogi in Slovenec Josip Levar kot konzul Sharpless. Oba je hvaležno občinstvo obdario s šopki in darili in priklicalo z Rijavcem vred desetokrat pred rampo. Orkester je mojstrski vodil Čeh Milan Sachs in veliko pripomogel k sijajnemu uspehu, ki ga je doživela slovanska umetnost v najboljši italijanskem in največjem tržaškem gledališču. O gostovanju zagrebske opere v Trstu, ki je izvršila veliko kulturno misijo in ki se poslovi v nedeljo od tržaškega občinstva, prinesemo obširnejše poročilo.

Aprovizacija.

a Prodaja ječmenovega zdroba. Od srede, 17. t. m. do vštete sobote 20. t. m. se dobi na vsako močno izkaznico po četrt kilograma ječmenovega zdroba. 1 kg stane 1 krono. — Ostanek blaga je napovedat zanesljivo v ponedeljek, ker se bode v prihodnjic sicer odvzela prodajalcu prodaja moke.

a Krompir na rumene izkaznice C. Opozarjamo stranke, ki prejemajo krompir te dni na rumene izkaznice C, da morajo prnesti s seboj tudi bele izkaznice za meso. Kdor ne bo imel izkaznice za meso odslej dalje s seboj, ne bo dobil krompirja.

a Odbor v podporo stradalajoče mladine je v svoji zadnji seji sklenil vložiti pri c. kr. deželni vladi pravila za osnivanje dobrodelnega društva po vzoru društva »Češko srce«. Iz Zagreba je došlo obvestilo, da sprejema tamošnji »Odbor slovenskih, hrvatskih in srbskih žen za siročad« gladno in vsled lakote propadlo deco le za daljšo dobo, n. pr. za pol do eno leto, ali pa do konca vojne, ne pa samo za dva meseca. Kar bi šlo samo na počitnice, ne kaže pošiljati na Hrvatsko. Ljubljanski odbor v podporo stradalajoče mladine sklene z ozirom na to, da pošlje od mladine, pri-glašene od šolskih vodstev, le one, ki so se oglašili za Hrvatsko do konca vojne. Dan odhoda se za to deco še pravočasno objavi. Otroci naj imajo obleko, obutev, perilo, krtače za zobe, glavnik, šolske knjige in svinčnike. Prvo »birališče« bo v Ljubljani, od koder povede mladino v Zagreb ljubljanski odbor. Odbor v podporo stradalajoče mladine sklene končno naprositi ubožno akcijo mestne občine ljubljanske, da posveča rodbinam otrok, ki so jih odboru naznanila šolska vodstva kot posebno pomanjkanje trpeče, posebno pažnjo in da jim po možnosti vsaj začasno dá kak približek. S tem bi bilo vsaj nekoliko pomagano v slučajih najhujše bede.

a Zabela na rumene izkaznice D. Stranke z rumenimi izkaznicami D prejmejo zabelo v torek, 16. t. m. pri Mühl-eisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: od 8. do 9. ure dopoldne šte. 1 do 100, od 9. do 10. ure šte. 101 do 200, od 10. do 11. ure šte. 201 do 300, popoldne od 2. do 3. ure šte. 301 do 400, od 3. do 4. ure šte. 401 do 500, od 4. do 5. ure št. 501 do konca. Stranke dobe za vsako osebo po 10 dkg čiste masti in 10 dkg jedilnega loja, kilogram take zabele stane 15 kron.

a Prodaja praških klobas in prekajenega mesa po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase in prekajeno meso v vojni prodajalni v Gosposki ulici v torek, dne 16. t. m. Vsaka oseba dobi četrt kilograma. Kilogram praških klobas stane 4 K; kilogram prekajenega mesa 8 K.

Zgubljeno - najdeno.

Zgubila se je zlata damska ura z zapest-nico od Gajeve ulice do Franca Jožefa ceste. Pošteni najditelj naj jo odda proti dobri nagradi v Sodni ulici 2/p.

Za invalide. Uradništvo deželne elektrarne v Lescah je darovalo mesto venca na krsto g. Pavla Zamida 26 K za invalide. — Schwer Anton, trgovec v Samoboru pri Zagrebu, je daroval za oslepele slovenske vo-jake 50 K.

Prispevalje za sklad S. L. S.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in smrti naše iskreno ljubljene hčerke, gospodične

Zinka Vogrič

abiturientke c. kr. učiteljice v Ljubljani

izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo blag. gđc. M. Stupci za ves njen trud in požrtvovalnost, blag. gosp. prof. dr. Orlu, vsemu velec. prof. zboru, preč. g. prof. dr. Demšarju za tolažilne obiske in nagrobni govor, vsem gđc. kolegijam in vsem prijateljem in znancem, ki so spremili našo predrago pokojnico na njeni zadnji poti. Bog bodi vsem obilen plačnik!

Ljubljana, 15. julija 1918.

ZALUJOČI OSTALI

Dr. JULIJAN PAVLIČEK,**MARIJA PAVLIČKOVA**

roj. Perne pohč. Trevn,

poročena.

Tolmin

Jesenice

15. julija 1918.

Zahvala.

Vsem, ki so nam izkazali v naši boli ob smrti nepozabne matere

Helene Mantuanijev

svoje blagodejno sočutje in nas tolažili, ki so spremili predrago rajnico k večnemu počitku, imenoma slavni »Glasbeni Matici« in njenemu odličnemu pevskemu zboru, izrekamo svojo najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani, 13. julija 1918.

ZALUJOČA RODBINA.

JULIJAN MESESNEL,

trгоvec, sedaj na bojnem polju

ANICA MESESNEL roj. SKOK,

hčerka sod. nadoficijanta in posestnika

poročena.

Goče

Črnomelj

11. julija 1918.

Zastonj dobi vsak n a željo

moj glavni katalog ur, srebrnine, zlatnine in godbenih predmetov. V.oline po K 14, 20, 25, in više. Dobre harmonike po K 16, 25, 35 in 50; dvovrstne harmonike po K 70, 80, 100 in 120; trovrsne po K 180, 200, 240 in 280. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Posiljatev po povzetju ali predplačilu. — Razpošiljalnica

Jan Konrad, c. in kr. dvorni dobavitelj
Most (Brux) št. 1754, Češko.

KUPIM oziroma dam za zimski površnik

za 17letno dekle (četudi malo ponošen) belo PŠENICO MOKO. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Površnik«.

Ze sedaj je potreba, da

skrbite!**Jesensko gnojenje**

je najvažnejše! S težavami dobite kajnit, ki vsebuje

14% kalija

Zato prosim odjemalce, da mi takoj podajo naročila, da zamorem jeseni pravočasno poslati. — Pojasnila in skrajne ponudbe na razpolago!

Vinko Vabič,

veletržec, žalec, štajersko.

Proda se več lepih hrvatskih trapolskih

prašičev

v teži od 40 do 60 kilogramov. — Poizve se: Ljubljana, Poljanska cesta 55

Novo perilo

kot kotenino, možko spodnje perilo in možke nogavice. — ZAMENJAM ZA ŽIVILA, eventualno tudi ob žetvi, vendar zagotovitev že sedaj. Dopise pod: »PERILO« 2421 na upravo »Slovenca«.

ISCEM stanovanje

s sedmimi sobami z vsemi pritliklinami, s kopeljo, z električno razsvetljavo (z vpeljanim plinom), z dvoriščem, vrtom itd. Ko bi takega ne našel, bi vzel

dvoje dotikajočih se stanovanj

vsako s 3 ali 4 sobami in z vsemi zgoraj označenimi pritliklinami in ugodnostmi. Ponudbe na upravnishvo »Slovenca« pod »STANOVANJE« 2422.

Kaše in jesprenja par lepih moških čevljev

ZAMENJAM za platno, brisače, robce itd. Naslov pove upravnishvo »Slovenca« pod št. 2423.

SOBA**s prehrano ured**

SE IŠČE za gospodično. Cenj. ponudbe sprejema upravnishvo »SLOVENCA« pod »SOBA S PREHRANO« 2424.

Štiskalnica za seno ali slamo

se kupi ali vzame v najem. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 2436.

Turdka A. & E. Skaberné

naznanja svojim cenjenim odjemalcem da ostane trgovina na debelo in drobno od 15. julija do 5. avgusta zaprta.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi :: oljnate portrete na platno :: izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

Davorin Roušek

prvi fotografski in povečevalni zavod
V LJUBLJANI
KOLODVORSKA ULICA št. 34 a.

Iščem z avgustom na Bledu stalno

stanovanje

s 3 sobami in pritliklinami oziroma kupim hišico ali vilo

z enim ali dvema stanovanji, proti takojšnjemu plačilu. — Ponudbe do 28. julija pod »Dom 2363« na upravo lista.

Žensko kolo

se proda. Ogleda se ga lahko v pisarni »Gospodarske zveze«, Ljubljana, Dunajska cesta. 2381

Kupim

zamaške in vreče

in plačam za nove zamaške do K 95.— za kilogram, stare, zavrtane, a ne zdrobljene do K 55.— za kilogram, dolge šampanjske zamaške, ne umetno blago, 1 K za komad, in za vreče K 14.— za komad. — Prevzamem vsako množino proti prejšnji vposlatvi vzorca in aviso po povzetju.

E. Landskroner

mesto za nakup vreč in zamaškov
Gradec, Lendkai 15.

Javna dražba.

Dne 18. julija 1918 ob 9. uri dopoldne se vrši v Gradcu, Grienplatz, kavarna »Berlin«, javna dražba vse

kavarniške opreme in pohištva

obstoječega iz dveh Seifert-Wendel-bilardov, 50 marmornatih miz, 120 Thonetstolov, zof, kuhinjske opreme, servisov iz porcelana, srebra, stekla i. t. d. — Interesni se vabijo k udeležbi.

ISCEM SLUŽBO

mlinarskega nadzornika na Kranjskem ali Primorskem. Razumem se tudi pri žagi. Naslov: Bohuslav Dočkal, p. Vys. Myto, poste restante Čehy.

Za pisarno

se iščeta 2 sobi ali tudi celo stanovanje v sredini mesta. — Ponudbe na »Društvo zasebnih uradnikov in uradnic v Ljubljani«.

PRODA SE

hiša z vrtom

10 minut oddaljena od Bohinjskega jezera, pripravna za restavracijo, vilo z 10 sobami. — Več se poizve pri županu na Bohinjski Bistrici. 2395

Razne

pletenine sušilnice

za zelenjavo in sadje, in razne druge kmetijske potreščine se dobijo pri Kmetijski zadrugi, Račje, Staj.

Pristavnik

(Schaller) tudi vojni invalid, skrben in razumen v poljedelstvu, se sprejme takoj v stalno službo. — Izpraznjeno je tudi mesto za dobrega, zanesljivega

lovca

ki bi imel nadzirati tudi gozdna dela.

PLUG

za obsipanje krompirja in koruze (Planet) in

kosilni stroj

se takoj kupi. — Ponudbe je nasloviti na graščinsko upravo v Josipdolu, pošta Ribnica na Štajerskem.

V stalno službo k mali družini se sprejme varčnica in zanesljiva :: kuharica katra bi bila obenem tudi gospodinja. Naslov pove upravnishvo »Slovenca« pod št. 2420.

ISCEM v najem skladišče

ali skedenj oziroma šupo. — Cenj. ponudbe prosim pod »Najem 2418« na upravo »Slovenca«.

Išče se za takoj dober mizarški pomočnik

Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Ponudbe pod »Mizarški pomočnik 2438« na upravo »Slovenca«.

Rdečo deteljo, repno seme, špinačo, motovilec in vsa druga semena za jesen

priporoča **Sever & komp.** prej Peter Lassnik, Ljubljana, Wolfova ulica.

Kupujemo suhe gobe, prazne vreče in vse vrste doma pridelana semena.**Kupim in plačam nove zamaške za steklenice**

K 85.—, za stare zamaške za steklenice

zamaške od šampanjca

dolge, nezdrobljene (nikako umetno blago), za komad K 1.—, in jih prevzamem po povzetju brez predloženega vpraševanja. Za VREČE plačujem do K 12.— za komad. Na ponudbo se odgovori takoj, eventualno brzojavno.

Leopold MARKUS, Gradec, Josetič 1.

ZAHVALA.

VSEM, KI SO Z LJUBEZNIIVIM SOČUVSTVOVANJEM SKUSALI LAJSATI NASO BOLEST, KATERA NAS JE TAKO OBČUTNO ZADELA Z JUNASKO SMRTJO NAŠEGA SINA IN BRATA, GOSPODA

LUDOVICA BENEDIKTA

IZREKAMO NAJSRCNEJŠO ZAHVALO.

RODBINA BENEDIKT.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je prišla iz rumunskega ujetništva žalostna vest, da je tamkaj v Jassi naš nad vse ljubljani soprog, oziroma oče, sin in brat, gospod

Josip Zmet

stavbeni mojster,

dne 15. aprila 1917 kruti boleznj podlegel. Blagoga pokojnika priporočamo v spomin in molitev.

Kranj, 14. julija 1918.

Polona Zmet, soproga.

Anton Zmet, brat.

Latko, Jelica, Marija, otroci.

Ana Brčko roj. Zmet, sestra.

2408

SIGORIN

zatre čudovito naglo

stenice

vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Vsa naročila naj se naslavljaajo naravnost na: Lekarna »pri upanju« : Poes 10, Ogrsko Apotheke »zur Hoffnung«

„Ključavnica v ključavnici“

»VICTORIA«, zak. zavar. zaporna varovalka! Svetovni patent! Senzacija iznajdba! Onemogoči vsako otvorenje s ponarejenimi ključi! Cena komadu z navodilom vred 8 K, po pošti 9 K, ponikljan 9 K, po pošti 10 K. Razpošilja se le proti predplačilu. — Zastopniki se iščejo! — Tovarna za »VICTORIA« zaporne varovalke in ključavn. blago. Glavno zastopstvo: »VICTORIA« v Zagrebu št. 24, Trenkova ulica (Hrvatsko). Tel. 20-26. Prodaja za mesto Zagreb: Bazar Kōnig, Ilica 20 in M. Drucker, Ilica 39, kakor vse večje trgovine z železnino.

Miši, podgane stenice, ščurki.

Izdelovanje in razpošiljatev preiskus, radikalno učinkajočega uničevalnega sredstva, za katero dohajajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane stenice K 2.—; za ščurke K 4.50; tinktura za prašek proti mršesom K 1.50 in K 3.—; sem vpadajoči razprševalnik K 1.20; tinktura proti ušem pri ljudeh K 1.50; mazilo za uši pri živali K 2.—; prašek za uši v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolhe pri psih K 1.50; prašek proti ušem pri perutnini K 2.—; tinktura proti mršesu na sadju in zelenjadi (unicev. rastlin) K 3.—. — Pošilja po povzetju Zavod za pokončevanje mršesa M. Janker, Zagreb, 39, Petrinjska ulica 3, III. 2248

Riževe metle

in železni mlini za zrnje

se dobijo po najnižjih cenah pri Kmetijski zadrugi

Račje, štajersko.

Kranjska deželna podružnica n. a. deželne življenske in rentne zavaroval. v Ljubljani, Martije Terezije c. št. 12/II.

sprejema

voj.-p. zavarovanja za 8. voj. posojilo.

Najugodnejši pogoji! Pojasnila vedno na razpolago!

Jšče marljive posredovalce.

Ljudska posojilnica reg. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani sprejema prijave na

osmo 5 $\frac{1}{2}$ % avstrijsko vojno posojilo po objavljenih pogojih, tako da stane nominal. K 100.—:

I. davka prosto 5 $\frac{1}{2}$ %, amortizacijsko državno posojilo K 91.54.

II. davka proste 5 $\frac{1}{2}$ % dne 1. septembra 1923 odpovedljivo državne zakladnice K 95.50.

Lastniki osmega vojnega posojila bodo imeli prednost pred vsemi drugimi pri nakupu predmetov, ki jih bo vojna uprava koncem vojne prodala. Plačalo se bode s tem vojnem posojilom po podpisni ceni.

Vrednostni papirji avstrijskega vojnega posojila se sprejemajo v brezplačno shrambo in upravo.